

Dominikanka Imelda Jurić (1880.–1924.) – prva vrhovna poglavarica Kongregacije Svetih anđela čuvara

IVAN ARMANDA

Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, Republika Hrvatska

U članku se na temelju izvorne arhivske građe i relevantne literature prikazuje lik i djelovanje dominikanke Imelde Jurić (1880.–1924.), prve vrhovne poglavarice Kongregacije Svetih anđela čuvara. Bila je među prvim sestrama koje su krajem 1902. iz Šibenika došle u Korčulu, gdje joj je 1905. povjerena služba prve priore samostana Svetih anđela čuvara. Tu je službu, kao i onu učiteljice novakinja, uz kratke prekide, obavljala gotovo do smrti. Obnašajući od 1908. do kraja života službu prve vrhovne poglavarice Kongregacije Svetih anđela čuvara, dala je snažan zamah razvoju odgojno-obrazovnog rada u Šibeniku i Korčuli te karitativne djelatnosti svoje redovničke zajednice među bolesnicima, siromasima i napuštenom djecom, posebno u doba Prvoga svjetskog rata.

Ključne riječi: Imelda Jurić, dominikanke, vrhovna poglavarica (časna majka), Kongregacija Svetih anđela čuvara, karitativni rad, odgojno-obrazovna djelatnost.

Uvod

Prve klauzurne dominikanke na hrvatske su prostore stigle sredinom XIII. i zadržale se do početka XIX. stoljeća. Od sredine XVI. stoljeća imamo pouzdane podatke i o zajednicama dominikanskih trećoredica, premda su one već otprije živjele barem u Splitu i Šibeniku. Potonje dvije zajednice te jedna zajednica u Stonu dočekale su početak XX. stoljeća, kada je dominikanski provincijal fr. Anđeo Marija Miškov¹ reformirao šibensku i splitsku zajednicu i ujedinio ih 1905. u Kongregaciju Svetih anđela čuvara. Tri godine poslije, 1908., upravu Kongregacije predao je samim sestrama, a prvom vrhovnom poglavaricom imenovao je s. Imeldu Jurić. Upravljavajući Kongregacijom do svoje smrti, pridonijela je njezinu širenju te svojim primjerom snažno utje-

¹ Fr. Anđeo Marija Miškov (Zlarin, 1848. – Korčula, 1922.) poznati je pučki misionar i propovjednik, pokretač mjesečnika *Gospina krunica* (1895.), promicatelj *Gospina štovanja*, koji je utemeljio više kruničarskih bratovština i Pobožnu zadrugu Vječnoga ružarja (1888.), autor nekoliko molitvenih knjižica i dominikanski provincijal (1902.–1906.). Više o njemu pisao sam u članku "Fr. Anđeo Marija Miškov OP – glasoviti hrvatski propovjednik", *Godišnjak grada Korčule* 12, Korčula, 2007., 338.-357.

cala na prve članice Kongregacije, koje su poslije nastojale sačuvati uspomenu na prvu časnu majku i predati je mlađim naraštajima sestara. U tom su duhu sestre 1974., povodom pedesete obljetnice njezine smrti, posvetile majci Imeldi izvanredni broj svoga glasila *Ave Maria*. Osim biografskog prikaza, koji potpisuje s. Anđelika Prizmić², tu su sabrana sjećanja nekih dominikanki koje su osobno poznavale majku Imeldu ili su slušale o njoj od starijih sestara, ali i sjećanja nekoliko drugih osoba koje su je imale priliku upoznati. Istini za volju, i biografski prikaz s. Anđelike Prizmić, premda donosi osnovne životopisne podatke, više je osobno sjećanje i iznošenje vlastitih dojмова negoli kritički osvrt na lik i djelovanje prve časne majke.³ Prvi takav osvrt, premda kraći, utkan u kontekst povijesti Kongregacije, donio je dr. Jure Krišto u svojoj monografiji *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*.⁴ U ovom članku, na temelju spomenute literature, ali prvenstveno vodeći se izvornom arhivskom građom, donosimo kritičku analizu lika i djelovanja časne majke Imelde Jurić, pri čemu se neki podaci iznose prvi put, a neki se upotpunjavaju i ispravljaju u odnosu na dosadašnje pisanje.

Život u šibenskome samostanu

Imelda Jurić rođena je 16. veljače 1880. u drniškim Miljevcima od oca Bože i majke Lucije rođene Deronja. Na krštenju je dobila ime Manda.⁵ Budući da u njezinu rodnom mjestu nije bilo škole, otac ju je odveo u Šibenik i skrb o njezinu elementarnom obrazovanju povjerio svojoj rođenoj sestri, tadašnjoj starješici samostana dominikanskih trećoredica, s. Rozi Jurić.⁶ Ona je Mandu

² S. Anđelika Prizmić (Vela Luka na Korčuli, 1902. – Korčula, 1982.) u Kongregaciju je stupila 1921. godine. Bila je vjerska spisateljica, autorica više proznih i poetskih književno-umjetničkih radova, brojnih članaka i priloga o povijesti Kongregacije Sv. anđela čuvara te prva urednica sestarskoga glasila *Ave Maria* (1972.–1982.).

³ Usp. *Ave Maria* (dalje: *AM*), III (1974.), 9, poseban broj posvećen majci Imeldi Jurić. U glasilu *AM* objavljen je 1980. kraći nepotpisani članak o majci Imeldi Jurić ("Č. Majka Imelda Jurić", *AM*, 9/1980., br. 28-29, 59.), a od 1996. do danas i više arhivskih dokumenata vezanih uz majku Imeldu. S mnogo topline i osobnoga divljenja o majci Imeldi je pisala i s. Katarina Maglica (Katarina MAGLICA, "Nastavimo gdje drugi stadoše", *AM*, 13/1984., br. 2, 15.-17.).

⁴ Usp. Jure KRIŠTO, *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu. Kongregacija sestara dominikanki Sv. anđela čuvara*, Korčula – Zagreb, 2005., posebno 32.-89. Podatke koje tu donosi dr. Krišto je, u nešto sažetijem obliku, donio i u članku "Počeci Kongregacije: Otac Andeo Marija Miškov i časna majka Imelda Jurić", u: *Sto godina nije samo prošlost. Zbornik proslave 100. obljetnice Kongregacije sestara dominikanki sv. Anđela Čuvara*, Zagreb, 2007., 57.-88.

⁵ Usp. Arhiv samostana Gospe od Ružarija, Šibenik (dalje: ASGRŠ), *Krštenica ili Svjedočba rođenja i krštenja*, Miljevci, 26. VI. 1897. Krštenje je obavio miljevački župnik fra Frane Belamarić, a kuma je bila Cvita Kisić. Povijest prezimena Jurić mijenjala se od dvojnih oblika Gverić Jurić i Jurić Gverić preko navođenja samo prezimena Jurić do današnjega oblika Gverić.

⁶ S. Roza Jurić (Miljevci, 1847. – Šibenik, 1936.) stupila je u novicijat dominikanskih trećoredica u Šibeniku 1878. i ostala u tom samostanu do smrti. Kao priora šibenskoga samostana (1893.–1905.) mnogo je učinila za napredak svoje zajednice te 1897. podigla četvrti kat na samostanu. Oduševljena je prihvatila Miškovljevu reformu sestara i dala neizmjeran doprinos utemeljenju i razvoju Kongregacije Sv. anđela čuvara. (Usp. Arhiv Kongregacije Svetih anđela čuvara, Korčula /dalje: AKSAC/, *Knjiga preminulih sestara 1924. – 1960. /dalje KPS 1/, rukopis bez paginacije, dne 26. XI. 1936.)*

neko vrijeme vjerojatno sama poučavala s drugim sestrama u samostanu, a potom ju je 14. prosinca 1891. upisala u pučku školu koju su, nadomak samostana sestara dominikanki, vodile benediktinke u samostanu sv. Luce. U školskom imeniku njezino je ime navedeno kao Mandina, što je vjerojatno bio familijarizirani oblik kojim su je od milja zvale šibenske dominikanke. Za njezina oca Božu u imeniku se navodi da je po zanimanju trgovac. Zahvaljujući sačuvanim školskim imenicima u arhivu šibenskih benediktinki sa sigurnošću znamo da je Manda Jurić od 1891./92. do 1893./94. u njihovoj školi završila drugi, treći i četvrti razred pučke škole. U drugom i trećem razredu učiteljica joj je bila benediktinka s. Celestina Pravdica, a u četvrtom civilna učiteljica Paulina Nikolić.⁷

Prva benediktinka s kojom se Manda upoznala vjerojatno je bila njezina već spomenuta učiteljica iz drugog i trećeg razreda s. Celestina Pravdica⁸, ali i tadašnja ravnateljica škole i opatica samostana, časna majka Vjekoslava Gojanović. Potonja je uživala velik ugled u Šibeniku i okolici, a posebno su je voljele učenice benediktinske pučke škole, koje su se svake godine za njezin imendan gotovo natjecale koja će joj deklamacijom, priredbom ili skromnim darom iskazati veću pažnju i ljubav. Kao jednu od svojih najvećih pučkih prosvjetiteljica, šibenski puk iznimno je cijenio *madre Luidžiju*, koja je bila na glasu i kao pobožna i uzorna redovnica te kao opatica koja je mnogo pridonijela napretku svoga samostana u materijalnom i vjerskom pogledu.⁹

Primjer spomenutih dviju benediktinki, ali i ostalih sestara koje su živjele u samostanu sv. Luce, snažno je djelovao na Mandu, koja je jednoga dana povjerala svojoj tetki, s. Rozi Jurić, kako i ona želi postati benediktinka. No tetka se nije olako složila s time, nego je rekla nećakinji da ju je otac doveo k njoj u Šibenik i povjerio joj Mandino školovanje. Stoga, ako želi napustiti dominikanke, ona će je odvesti natrag ocu, a onda može kamo god joj otac dopusti. Nakon tih riječi Manda je ipak odlučila ostati kod dominikanki. Prema pričanju njezine tetke, nikada više nije spominjala želju da postane benediktinka niti se na njoj moglo primijetiti da je nezadovoljna zbog ostanka kod dominikanki. Dapače, bila je sretna što se posvetila Bogu u samostanu dominikanskih trećoredica u Šibeniku.¹⁰

⁷ Usp. Arhiv samostana sv. Luce sestara benediktinki, Šibenik, *Knjiga o pohođenju i napretku učenica II. Razr. 2. i 3. uč. god. pučke ženske učione u Šibeniku za učionsku godinu 1891-92.* Br. LXXI; *Knjiga o pohađanju i napretku učenica pučke ženske učione u Šibeniku za učionsku godinu 1892-93.* Br. LIX; *Knjiga o pohađanju i napretku učenica pučke ženske učione u Šibeniku za učionsku godinu 1893-94.* Br. XXXVIII.

⁸ S. Celestina Pravdica (Cres, 1845. – Šibenik, 1917.) ostala je poznata kao dugogodišnja požrtvovna i marljiva učiteljica na samostanskoj školi te kao redovnica duboke kontemplacije i mističnih nagnuća. (Usp. Margarita FILIPOVIĆ-GRČIĆ, [Nekrolozi sestara], rukopis u Arhivu samostana sv. Luce sestara benediktinki u Šibeniku, Šibenik, 1961., 22.-24.)

⁹ Više o s. Vjekoslavi Gojanović (Šibenik, 1845. – Šibenik, 1911.) pisao sam u članku "Majka Vjekoslava Gojanović OSB – šibenska pučka prosvjetiteljica", *Marulić*, 43/2010., br. 5, 913.-926.

¹⁰ Usp. Anđelika PRIZMIĆ, "Č. M. Imelda Jurić. Prva Č. Majka u obnovljenoj Kongregaciji Korčula", *AM*, 3/1974., br. 2, 35. S. Anđelika Prizmić citira i riječi s. Roze Jurić svojoj nećakinji Mandi: "Tvoj otac te je predao meni. Ja ću te odvesti njemu, a onda slobodno idi od oca u drugi samostan." (*Isto*, 35.)

Nekoliko godina nakon što je Manda završila pučku školu i definitivno odlučila postati dominikanka, te pošto je navršila osamnaest godina, njezina tetka, ujedno priora samostana Gospe od Ružarija, zamolila je 13. svibnja 1899. Ordinarijat Šibenske biskupije da dopusti njezinoj nećakinji obući odijelo dominikanskih trećoredica i stupiti u novicijat.¹¹ Njezinu molbu odobrio je 27. srpnja generalni provikar Šibenske biskupije Ante Martinović, ovlastivši ujedno priora samostana sv. Dominika, fr. Hijacinta Domića, da obavi obred redovničkoga oblačenja.¹² Sukladno tome Manda je 30. srpnja 1899. iz Domićevih ruku primila redovničko odijelo i, stupanjem u novicijat, dobila redovničko ime s. Imelda.¹³ Doživotne zavjete položila je 30. travnja 1902. pred glavnim oltarom u crkvi sv. Dominika, na ruke priora fr. Metoda Mirića.¹⁴

Priprava za odgovornu službu

Nedugo nakon što je s. Imelda Jurić položila doživotne redovničke zavjete, u lipnju 1902. za provincijala Dalmatinske dominikanske provincije izabran je fr. Anđeo Marija Miškov. Dok je bio prior šibenskoga samostana (1874.–1881.), te kao takav nadležan i za sestre u Šibeniku dok 1878. nisu došle pod biskupovu vlast, Miškov je mogao izbliza promatrati nevolje sestara svoga reda. O tome sam piše: “Dok sam ja šibenskim prijorom dvaput bio, i istodobno upraviteljem sestara, dok nisu pod biskupsku vlast podpale, te upravljane bile od svjetovnih svećenika, ja sam imao prilike više puta požaliti njihov udes, opažajući njih prezrenih i necijenjenih; dok su tudjinske Sestre raznih Redova i kongregacija, prama duhu i zahtjevima vremena, odgojene i naobražene, osvojile po Dalmaciji sve bolnice i zakloništa naših siromaha, dok su talijanke prikupile čitav naš ženski podmladak, da ga tudjinskim duhom zadoje i odnarođe; moje je srce krvarilo, te stalo snovati, kako bi se tome doskočilo. Što drugi rade i polučuju, zar ne bismo mogli i mi barem pokušati?”¹⁵

O lošem stanju šibenskih dominikanki o. Miškov je pisao i u svojoj oporuci iz 1916. godine: “Njihov mi je položaj kod nas izgledao preveć skromnim i poniznim da ne rečem preveć prezrenim i potištenim, pa zato i njihov rad neplodnim i neuspješnim: uspoređujući ga sa drugim pridošlim njima sličnim ženskim zadrugama, koje su od malo vremena k nama i preko brda i preko

¹¹ Usp. ASGRŠ, S. Roza Jurić Ordinarijatu Šibenske biskupije, Šibenik, 13. V. 1899. Na originalnom dopisu s. Roze Jurić stoji godina 1898., ali se očito radi o slučajnoj pogrešci jer su ostala dva dokumenta vezana uz njezino redovničko oblačenje iz 1899. godine (vidi bilj. 12 i 13).

¹² Usp. ASGRŠ, Don Ante Martinović fr. Hijacintu Domiću, Šibenik, 27. VII. 1899. U istom dopisu Martinović ovlašćuje fr. Hijacinta Domića da primi zavjete Ožane Peran, Kate Lalić i Frane Dževrnja-Viro.

¹³ Usp. ASGRŠ, *Svjedočba*, Šibenik, 30. VII. 1899.

¹⁴ Usp. ASGRŠ, *Svjedočba*, Šibenik, 30. IV. 1902.

¹⁵ AKSAČ, Anđeo Marija MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija Svetih Anđela Čuvara Sestara Dominikanka utemeljenja godine 1904-5.*, rukopis, s. a., 8.

mora doselile, te vrlo korisnim uspjehom radile, napredovale, rasle i umnažale se, jamačno od Boga blagoslovljene a od crkve i od naroda hvaljene i odlikovane: te se u meni stala buditi misao i želja, kako bi se dalo i te naše kukavne Sestre podignuti: temeljito uvjeren, da bi to Božjom pomoću ipak uspjelo. Prama tomu već sam tada bio počeo nešto snovati i raditi, ali su takove okolnosti bile, da niti sam znao niti mogao štošta odlučna izvršiti. Stoga sam svoje dobre želje u sebi zakopao, ali ih nisam nigda zabatalio. Tinjalo to u mojem srcu dugi niz godina, sve dok mi nije dragi Bog jednom prigodom iznenada put i vrata otvorio.¹⁶

Budući da je 1881. iz Šibenika bio premješten u Bol na Braču, Miškov tada uistinu nije mogao učiniti ništa za dominikanke, ali nakon što je 1902. izabran za provincijala, pružila mu se prilika koju nije htio propustiti. Odlučio je utemeljiti kongregaciju u kojoj bi ujedinio šibenske dominikanke s dominikankama u samostanu sv. Martina u Splitu.¹⁷ No bio je svjestan da prije toga mora sestrama pronaći polje apostolata koji će biti koristan za njih i za društvo. Prigoda za ostvarenje tih želja pružila mu se u Korčuli, gdje je živio od početka 1901. i rezidirao kao provincijal. Iskoristivši ugled i simpatije koje je ondje uživao, u studenome 1902. zatražio je od povjerenstva korčulanske *Javne dobrotvornosti* da dominikankama povjeri upravu *Zakloništa siromaha*. Povjerenstvo mu je 13. studenoga uistinu javilo da je odlučilo povjeriti *Zaklonište* milosrdnim sestrama Trećega dominikanskog reda, na što je Miškov 15. prosinca obećao da će, u suglasnosti sa šibenskim biskupom, odrediti tri sestre iz tamošnjeg samostana da preuzmu tu ustanovu.¹⁸

Taj događaj Miškov nije smatrao tek prvim korakom na dugome putu reforme sestara, nego je već u tome vidio samu reformu. Stoga priori šibenskoga samostana s. Rozi Jurić i ostalim tamošnjim sestrama, koje službeno naziva "Milosrdnim Sestrama Trećega Reda Sv. O. Dominika", 16. prosinca 1902. oduševljeno javlja da su napokon svi skupa "doživjeli i dočekali, žudjeni preokret i preporod našeg Trećeg Reda u Dalmaciji"¹⁹ te dodaje: "Radujem se s tobom, častna Sestro Nadstojnice, što se pod tvojom upravom taj sretni preokret sbio; radujem se s Vama, častne Sestre, što ste od Boga opredjeljene bile da budete rasadom Trećega Reda; radujem se sa vašom redovničkom kućom, koja nakon 500. godina od svoga obstanka u tome gradu, eto danas postaje maticom i razsadnikom novih mnogobrojnih Sestara, sa uzvišenim kršćanskim djelovanjem i zanimanjem."²⁰

¹⁶ A. M. MIŠKOV, *Oporuka sestrama dominikankama Kongregacije Svetih anđela čuvara* (30. lipnja 1916.), prir. s. Slavka Sente OP, Korčula, 2005., 6.

¹⁷ Više o povijesnom kontekstu i samome utemeljenju Kongregacije sestara dominikanki Svetih anđela čuvara vidi u: J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 16.-48.

¹⁸ Usp. isto, 32.; A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 11.

¹⁹ Anđeo Marija MIŠKOV, [Pismo s. Rozi Jurić], *AM*, 13/1982., br. 3, 2.

²⁰ *Isto*, 2.-3.

U nastavku pisma Miškov obavještava sestre da im je korčulanska *Javna dobrotvornost* povjerila upravu mjesnog *Zakloništa siromaha*, a on im je isplanirao put od Šibenika do Korčule na koji će krenuti 28. prosinca u pratnji šibenskoga priora fr. Metoda Mirića, dobivši prethodno blagoslov šibenskoga biskupa. Kao datum preuzimanja *Zakloništa* odredio je 1. siječnja 1903., a trima sestrama koje su bile određene za tu službu poručio je da sa sobom ne moraju nositi ništa osim osobnih stvari i vunениh plahti²¹ te, u očitom oduševljenju i zanosu, dodao: “A vi tri opredjeljene Sestre, dodajte radosno i veselo, čeka Vas sa veseljem vaš otac redodržavnik, čekaju Vas vaša Braća po Redu, čeka Vas korčulansko svećenstvo, čekaju Vas korčulanski siromasi, da im budete ocem i majkom: dodajte Božjim blagoslovom, u ime Gospodnje.”²²

Da je Miškov već taj korak smatrao pravom reformom sestara svjedoči i činjenica da u istom pismu šibenskoj priori s. Rozi Jurić javlja da ona postaje časnom majkom sestarske zajednice koja od sada nosi naziv *Milosrdne Sestre Trećega Reda Sv. O. Dominika*, a šibenski samostan postaje kućom maticom u kojoj će nove sestre primati habit, provoditi godinu kušnje, polagati redovničke zavjete, pripremati se za budući rad i odlaziti u filijale koje će se s vremenom utemeljiti. Također je odredio da sestre od sada kao vanjski znak svoga samaritanskog djelovanja na crnoj vrpici oko vrata nose križić s propelom, što će im ga dati mjesni biskup, a kao znak pripadnosti Trećemu dominikanskom redu nosit će, poput braće dominikanaca, bijelo redovničko odijelo opasano kožnim pojasom o kojem će visjeti krunica.²³

Njegovo pismo sestre su primile s oduševljenjem i radošću, o čemu svjedoči šibenska priora s. Roza Jurić, koja 21. prosinca odgovara o. Miškovu: “Vaš Otčinski i srdačni list pročitao sestrama, baš nas svih dirnulo duboko u dušu. Posli pet dugih vikova od kad je postao u Šibeniku naš Red Svetoga Dominika, eto poleti jedan Anđeo²⁴ istog Reda, noseći novu kitu nebesku, u ime nebeskoga Anđela poda nami novi Red, Red novoga života, življega Božjega Duha, koristnijega rada, većega križa ali istodobno boljeg Isusova naslidovanja, i sjajnija kruna radu. Nije, rekošmo, to posebi uradio naš mili Državnik, već je Duh Božji diše gdi hoće, a mi moramo oduševljenjem odgovarati jer će isti duh orabreniti²⁵ nas; jer novi temelj reda stanovito nije lak, ali veli sveti Pavao sve možemo u ime onoga koji će nas razgrijati svetim žarom nebeskoga plamena. Dakle eto nas Božjom pomoću – Bog hoće – Gjeneral hoće – Redodržavnih hoće, a sestre slušaju.”²⁶

Prema Miškovljevu planu, tri su šibenske dominikanke 29. prosinca 1902. stigle u Korčulu te 1. siječnja 1903. preuzele upravu *Zakloništa siromaha*. Bile

²¹ Usp. isto, 3.-5.

²² Isto, 5.

²³ Usp. isto, 3.-4.

²⁴ Aludira na Miškovljevo redovničko ime fr. Anđeo.

²⁵ Misli se “ohrabriti”.

²⁶ Roza JURIC, [Pismo o. Anđelu M. Miškovu], AM, 12/1982., br. 3, 6.

su to s. Imelda Jurić, s. Vica Bralić²⁷ i s. Bonaventura Pauk²⁸. Miškov je u ime sestara 1. siječnja s *Javnom dobrotvornosti* sklopio ugovor koji je u pet točaka definirao obveze i dužnosti ugovornih strana. Prema tom ugovoru sestre su u stvarima koje se odnose na *Zaklonište siromaha* odgovorne ravnatelj, u stvarima redovničkog života redovničkim poglavarima, a u odnosu na vanjski svijet odgovorne su skrbniku. Potonju službu Miškov je 2. veljače povjerio svom dobrom prijatelju Josipu Vicku Faziniću, a prvom starješicom sestarske zajednice imenovao je s. Bonaventuru Pauk, koja je ujedno bila i podravnateljica ustanove.²⁹

U korčulanskome *Zakloništu siromaha* s. Imelda se zadržala do travnja 1905., kada ju je o. Miškov, zajedno sa s. Hozanom Peran³⁰, poslao u Rim da se, kako to sam kaže, “izvježbaju i priuče redu i zaptu redovničkog života”.³¹ Drugim riječima, u Rimu su se, u samostanu sestara dominikanki Kongregacije Sv. Katarine Sijenske, trebale upoznati s izvornom dominikanskom duhovnošću i redovničkim duhom te svojim iskustvom obogatiti sestre u Hrvatskoj.

Za boravka u Rimu sestre Imelda Jurić i Hozana Peran pismeno su komunicirale s Miškovom. Iz sačuvanih pisama vidi se da ih je Miškov obavještavao o svemu što se događalo u domovini glede utemeljenja Kongregacije, primanja novih sestara, provođenja nužnih reformi i gradnje samostana u Korčuli. Pišući Miškovu 18. lipnja 1905. iz Rima, s. Imelda izražava zadovoljstvo svime što je do sada postignuto, kao i činjenicom da je u Rimu mnogo naučila od tamošnjih sestara. No spominje i zdravstvene probleme s. Hozane Peran, uzrokovane nesnosnim vrućim ljetnim zrakom u Rimu. Zbog toga s. Imelda traži od Miškova dopuštenje da ranije napuste Rim i vrate se u Dalmaciju te dodaje: “Predobri Otče, mi ne imamo se komu potužiti ako ne Vami, Vi ste nam mjesto oca i majke, pak nas morate dobro razumjeti, da kad bi sestra Osana stojeć ovdje sasma pokvarila zdravlje tada što će činiti??? Neće biti u stanju da išta čini.”³²

²⁷ S. Vica Bralić (Mirlović Zagora, 1875. – Šibenik, 1948.) u novicijat dominikanskih trećoredica u Šibeniku stupila je 1895. godine. Službu priore obavljala je u Šibeniku (1905.–1908.) i u samostanu sv. Martina u Splitu (1911.–1914.), a u Vrhovnome vijeću Kongregacije bila je u raznim svojstvima od 1912. do 1938. godine. (Usp. *KPS I*, dne 8. XI. 1948.)

²⁸ S. Bonaventura Pauk (Gradac kod Drniša, 1865. – Šibenik, 1940.) prve je zavjete položila 1894. u Šibeniku. U korčulanskome *Zakloništu siromaha* bila je starješica do 2. listopada 1905., kada je postala zamjenica prve korčulanske priore s. Imelde Jurić za one sestre koje su ostale na službi u *Zakloništu*. U toj je ustanovi ostala do 1919., kada se vratila u Šibenik. U Vrhovnome vijeću Kongregacije bila je u dva navrata druga savjetnica vrhovne poglavarice s. Imelde Jurić (1908.–1919.). (Usp. *KPS I*, dne 1. IV. 1940.)

²⁹ Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 36.; A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 11.

³⁰ S. Hozana Peran (Kaštel Stari, 1871. – Korčula, 1940.) u novicijat dominikanskih trećoredica u Šibeniku stupila je 1898. godine. Bila je priora u Šibeniku (1908.–1912., 1917.–1924. i 1927.–1934.) i Korčuli (1924.–1927.), starješica u Trogiru (1912.–1917.) i Veloj Luci (1934.–1940.), učiteljica novakinja u Korčuli (1905.–1907.) i Šibeniku (1907.–1908. i 1910.–1911.) te savjetnica časne majke Imelde Jurić u Vrhovnom vijeću Kongregacije (1908.–1919.). (Usp. *KPS I*, dne 22. X. 1940.)

³¹ A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 24.

³² AKSAČ, *Fascikl Važni spisi iz početka Kongregacije*, S. Imelda Jurić i s. Hozana Peran fr. Anđelu Mariji Miškovu, Rim, 18. VI. 1905. Objavljeno u: *AM*, 25/2006., br. 2, 53. Pismo su za-

No budući da se zdravlje s. Hozane ipak popravilo, 26. lipnja 1905. ona je osobno pisala Miškovu da se ipak ne moraju ranije vraćati iz Rima. Iz pisma se vidi da je i s. Imelda imala problema sa zdravljem, ali, zahvaljujući lijekovima, obje su prizdravile i dobro se osjećaju.³³

Nedugo nakon što su sestre Imelda Jurić i Hozana Peran u travnju 1905. otišle u Rim, fr. Anđeo Marija Miškov službeno je 16. svibnja 1905. u Šibeniku utemeljio Kongregaciju sestara dominikanki Svetih anđela čuvara.³⁴ Ipak, tek nakon što su se njih dvije krajem kolovoza ili početkom rujna 1905. vratile iz Rima, Miškov je 2. listopada u Korčuli svečano proglasio utemeljenje nove Kongregacije te ujedno otvorio i blagoslovio samostan Svetih anđela čuvara. Prvom poglavaricom novoutemeljenoga samostana, ujedno kuće novicijata, imenovao je s. Imeldu Jurić, koja se toga dana sa sestrama uselila u samostan. U dekretu imenovanja Miškov s. Imeldi, između ostaloga, poručuje: "Postavlja se u Vami, Č. s. Imeldo, sva nada, da ćete Vi, Božjom pomoći, znati i htjeti, tu čast i službu, pristojno, dostojno i pohvalno, obnašati, da ćete svojim častnim Sestrama, kriepošću, dobrotom, primjerom i svetim obsluživanjem u svemu prednjačiti, da ćete s njima pametno, razborito i revno upravljati, da ćete svojim predpostavljenim Starešinama svojom poniznosti, čednosti, i poslušom ugadjati; napokon, da ćete svome Redu i svojoj Braći, ljubav, odanost i privrženost, riečji, djelom i ponašanjem uvijek izkaživati, i u svojim podređenim Sestrama udahnjivati."³⁵

Nedugo nakon svečanoga proglašenja utemeljenja, general dominikanskoga Reda, budući blaženik, fr. Hijacint Marija Cormier³⁶ izdao je 21. studenoga 1905. pismenu potvrdu kojom Kongregaciju službeno prima u Red pridružujući je Trećem redu pokore ili Isukrstove vojske sv. o. Dominika.³⁷

Manje od dvije godine nakon što joj je povjerena služba korčulanske priore, s. Imelda Jurić pismeno je 9. siječnja 1907. zamolila o. Miškova da je, zbog slaba zdravlja, oslobodi starješinstva u Korčuli. Pritom je napomenula kako je službu svojedobno prihvatila samo iz posluha, premda je smatrala da ona nadilazi njezine snage i da je nije sposobna obavljati.³⁸ No o. Miškov ne samo da nije udovoljio njezinoj molbi nego je vjerojatno već planirao njezino po-

jedno potpisale s. Imelda Jurić i s. Hozana Peran, ali se iz sadržaja vidi da ga je pisala s. Imelda, a s. Hozana supotpisala.

³³ Usp. AKSAČ, *Fascikl Važni spisi iz početka Kongregacije*, S. Hozana Peran fr. Anđelu Mariji Miškovu, Rim, 26. VI. 1905. Objavljeno u: *AM*, 25/2006., br. 2, 53. No u navedenom glasilu netočno je kao autorica pisma navedena s. Imelda Jurić. Pismo je naime potpisala samo s. Hozana Peran.

³⁴ Usp. ASGRŠ, *Kronika samostana Gospe od Ružarija 1905. – 1953.* /dalje: *KGRŠ/*, 7.-10.; A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 20.-24.

³⁵ AKSAČ, *Spisi Vrhovne uprave* (dalje: *SVU*), br. 32/1905., Fr. Anđeo Marija Miškov s. Imeldi Jurić, Korčula, 2. IX. 1905.

³⁶ Bl. Hijacint Marija Cormier (Orleans, 1832. – Rim, 1916.) bio je general dominikanskoga Reda od 1904. do 1916. godine. Beatificiran je 1994. godine.

³⁷ Usp. A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 26.-30.

³⁸ Usp. *SVU*, br. 1/1907., S. Imelda Jurić fr. Anđelu Mariji Miškovu, Korčula, 9. I. 1907.

stavljanje na čelo Kongregacije. Osim toga, vjerojatno od konca siječnja 1907., kada je dotadašnja učiteljica novakinja s. Hozana Peran iz Korčule premještena u Šibenik, pa do kraja života s. Imelda je, pored ostalih, obavljala i službu učiteljice novakinja te tako odgajala pomladak Kongregacije u Korčuli.³⁹ Također je radila kao učiteljica u dječjem vrtiću, koji je službeno utemeljen 4. listopada 1906., premda su sestre otprije primale djecu na čuvanje u svoj samostan.⁴⁰ Tim je vrtićem majka Imelda neko vrijeme i upravljala.⁴¹

Prva vrhovna poglavarica Kongregacije Svetih anđela čuvara

Kongregacija se pod Miškovljevom upravom dobro razvijala. Godine 1906. uspio je u samostanu Sv. anđela čuvara otvoriti dječje zabavište, a radio je i na otvaranju pučke ženske građanske škole u Korčuli. Porastao je i broj sestara, pa je Miškov odlučio predati sestrama upravu Kongregacije. Nakon usmenoga i pismenoga savjetovanja s redovničkim i crkvenim poglavarima u Rimu i Dalmaciji Miškov je pohodio sve sestre u Kongregaciji te svaku od njih osobno, premda to nije bio dužan, pitao koju bi sestru željela za prvu vrhovnu poglavaricu Kongregacije. Razveselila ga je činjenica da su se njihove želje podudarale s njegovom namjerom, pa stoga piše: "I utjeha mi je bila, što je ogromna većina Sestara u cijeloj Kongregaciji, obzirom na sveobće dobro, bez ikakve osobne pristranosti, bila samo za Onu č. Sestru, koju sam ja ne izabrao, već po želji čč. Sestara, drage volje potvrdio."⁴²

U rukopisnoj povijesti Kongregacije o. Miškov još detaljnije piše o podudarnosti svojih namjera i sestarskih želja glede imenovanja prve vrhovne poglavarice: "Kad sam sve to obavio⁴³, saznav u pomoć Duha Svetoga, stao sam pred Bogom, sravnjivati primljena i pobilježena mnjenja svih sestara doživotno zavjetovanih u Kongregaciji, te nadjoh da između 24 sestre saslušane⁴⁴, njih je 17 bilo od mnjenja, da bi im se prvom Vrh. Nadstojnicom za prve 4 godine,

³⁹ Na toj službi spominje se u *Schematismus fratrum ac sororum Provinciae Dalmatiae Sacri Ordinis Praedicatorum* (Ragusii, 1914., 31), ali i u sjećanjima nekih sestara, uključujući buduću vrhovnu poglavaricu Kongregacije s. Manes Karninčić, koja je u novicijat stupila 2. listopada 1923., što dokazuje da je majka Imelda tu službu obavljala do smrti. (Usp. Manes KARNINČIĆ, [Sjećanja na majku Imeldu Jurić], AM, 3/1974., br. 9, 49.)

⁴⁰ Usp. A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 24.

⁴¹ Usp. M. KARNINČIĆ, [Sjećanja na majku Imeldu Jurić], 49.

⁴² Arhiv samostana sv. Martina u Splitu (dalje: ASSM), Fr. Anđeo Marija Miškov samostanu sv. Martina u Splitu, Korčula, 15. VI. 1908.

⁴³ Misli na sve što je prethodilo konačnoj odluci o imenovanju prve vrhovne poglavarice, tj. na savjetovanje s redovničkim i crkvenim poglavarima u Rimu i domovini te na posjet svim samostanima i traženje mišljenja svih sestara.

⁴⁴ Premda je prethodno rekao da je stao "sravnjivati" imena svih doživotno zavjetovanih sestara, Miškov je očito pitao i privremeno zavjetovane sestre, jer je tada Kongregacija, ne računajući s. Imeldu Jurić, brojala 13 doživotno i 11 privremeno zavjetovanih sestara, što zajedno daje brojku od 24 sestre, tj. onoliko sestara koliko Miškov sam piše da je pitao za mišljenje. To znači da su za mišljenje bile pitane sve sestre osim novakinja.

imenovala ona, koju sam i ja in pectore⁴⁵ imao kao najprikladniju i najsposobniju, i koju su mi tako preporučili redoviti ispovjednici sestara toli u Šibeniku, koli u Splitu i u Korčuli, kojim su bile vrlo dobro sve prilike dobro poznate.”⁴⁶

Nakon “osmodnevnog moljenja i zazivanja Duha Svetoga” Miškov je 14. lipnja 1908., na blagdan Presvetoga Trojstva, u “samostanskoj kapeli kuće-novicijata u Korčuli, pred svim čč. Sestrama, po propisanom obredu svečano” prvom vrhovnom poglavaricom Kongregacije, s mandatom od četiri godine, imenovao s. Imeldu Jurić, dotadašnju korčulansku prioru, koja “se je odmah pod sveti posluš, učinivši veniju⁴⁷, podvrgla Božjoj volji i primila novu službu”, nakon čega joj je Miškov “podielio znakove njezine vrhovne vlasti, naime: konstitucije, dišiplinu i vrhovni uredni Pečat, i tim čitavu vrhovnu vlast nad čitavom kongregacijom, nad svim istoj pripadajućim samostanima i kućama, nad svim Starešicama, Sestrama, novicijama, probandicama, postulanticama i nutarnjim i vanjskim učenicama.”⁴⁸

Navedenom ceremonijom završeno je imenovanje i ustoličenje prve vrhovne poglavarice Kongregacije Svetih anđela čuvara, časne majke Imelde Jurić. Ona se u svojoj 29. godini našla na čelu redovničke zajednice koja je utemeljena samo tri godine prije, a brojala je ukupno 29 redovnica, od čega 14 doživotno i 11 privremeno zavjetovanih te 4 novakinje i 3 kandidatice raspoređene u trima samostanima u Šibeniku, Splitu i Korčuli.⁴⁹ Potonji samostan, koji je bio kuća novicijata i u kojem su sestre od 1906. vodile dječji vrtić, određen je za rezidenciju časne majke i Vrhovne uprave Kongregacije, a šibenski samostan zadržao je počasni naslov kuće matice.⁵⁰ Što se pak tiče prve vrhovne poglavarice, ona je morala dobiti oprost od mjerodavne Kongregacije u Rimu jer nije imala navršениh 40 godina, što je bila minimalna dob propisana kanonskim pravom za obavljanje službe vrhovne poglavarice neke redovničke zajednice.

Odmah nakon prve vrhovne poglavarice Miškov je imenovao i prvo Vrhovno vijeće Kongregacije u sljedećem sastavu: s. Hozana Peran, prva savjetnica; s. Bonaventura Pauk, druga savjetnica; s. Metoda Sedmah, treća savjetnica;

⁴⁵ U srcu, tj. u tajnosti.

⁴⁶ A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 57.

⁴⁷ Venija je pokorničko prostiranje svojstveno dominikanskom Redu. U Kongregaciji Svetih anđela čuvara dominikanke obavljaju veniju prije stupanja u novicijat i zavjetovanja, prije prihvaćanja važnijih službi i kod čitanja dekreta o premještanju. Također sve sestre obavljaju veniju pred vrhovnom poglavaricom nakon njezina izbora, ali i kao znak pokore i zadovoljštine za prekršaje protiv discipline i Konstitucija koji nisu vezani za redovničke zavjete.

⁴⁸ ASSM, Fr. Anđeo Marija Miškov samostanu sv. Martina u Splitu, Korčula, 15. VI. 1908. Označene riječi podcrtao Miškov.

⁴⁹ Usp. A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 59.-60.

⁵⁰ Prema mojim osobnim istraživanjima, šibenski je samostan uistinu bio kuća matica Kongregacije, a ne korčulanski, kako se to općenito drži. Naslov kuće matice šibenski je samostan zadržao bar do smrti o. Miškova i majke Imelde Jurić. Dokazuje to Miškovljeva rukopisna povijest Kongregacije, na koju smo se ovdje često pozivali, u kojoj on šibenski samostan uvijek naziva kućom maticom, kako ga nazivaju i svi dokumenti iz toga doba. Tek nakon smrti utemeljitelja i prve vrhovne poglavarice Kongregacije naslovom kuće matice počašćen je korčulanski samostan, a nauštrb šibenskoga.

s. Anđela Milinković, četvrta savjetnica i vrhovna tajnica⁵¹; s. Marija Dominika Fazinić, vrhovna ekonomica. No Miškov je odredio da će vrhovna poglavarica s. Imelda Jurić, unatoč novoj službi, i dalje biti priora korčulanskoga samostana, a u odsutnosti će je zamjenjivati s. Marija Dominika Fazinić.⁵²

Na kraju svečanosti sve sestre “jedna po jedna, u znak dužne počasti i sv. posluha, učiniše veniju pred novom Prečastnom Majkom prvom Generalicom i poljubiše ju svaka u ruku. Za tim je Preč. Majka primila rukoljub svih Učiteljica i zavodskih učenica.”⁵³ Sve je zaključeno klanjanjem pred presvetim oltarskim sakramentom i pjevanjem himna *Tebe Boga hvalimo*.⁵⁴

U pismu kojim sve sestre u Kongregaciji obavještava o imenovanju prve Vrhovne uprave Miškov im ujedno preporuča “da svoju novu Preč. Majku Generalicu poštivate kako joj se dolikuje i da ju slušate kako ste po zavjetu sv. posluha dužne, da se svojih služba za ljubav Božju držite, i da ne gorčate teške časove vladanja onih koje Vam je Bog mješto Sebe na vladanje postavio, i da kad Vam prečastna Majka Generalica do skora u pohode dodje, da ju veseljem i sa najvećom počasti dočekate. Ona će Vam do skora i svoje prvo pismo poslati, kojega će te dužnom odanosti primiti.”⁵⁵

Baš kao što je Miškov i najavio, časna majka Imelda Jurić odaslala je 2. srpnja 1908. svim sestrama u Kongregaciji svoju prvu okružnicu. U duhu poniznosti, poručuje sestrama “da je Providnost Božja odabrala moju malenkost, da se služi po svojoj Nedokučivosti s mojom slaboćom, da izvrši Svoja djela” te nastavlja: “Znam da nisam dostojna a ni vrsna, da obnašam čast i teret Vrhovnog Starešinstva, ali podvrgavajuć se Božjoj volji i oslanjajući se na Njegovu pomoć prihvatih se te službe s odlukom, da ću raditi po savjesti na slavu Božju a na korist naše mlade kongregacije.”⁵⁶ Zamolivši sestre za pomoć u starješinskoj službi, časna majka im poručuje: “Osobito Vam na srce stavljam tačno vršenje svakog i najmanjeg Pravila i Konstitucija, jer to je onaj čvrsti temelj na kojem treba, da procvate naša Kongregacija. Poput sv. Ivana apostola vruće Vam preporučam ljubav međusobnu. Tim žarkim vezom neka budu uvijek spojena sva

⁵¹ S. Anđela Milinković (Sisak, 1883. – Zagreb, 1960.) u novicijat je stupila 1905. godine. Kao druga vrhovna poglavarica upravljala je Kongregacijom od 1924. do 1938. i ponovno od 1953. do 1959. godine. Proširila je djelatnost Kongregacije na kontinentalnu Hrvatsku te 1938. utemeljila i izgradila samostana Bl. Hozane Kotorke u Zagrebu, kojemu je od 1952. do 1953. bila i priora. (Usp. AKSAČ, *Knjiga preminulih sestara 1960. – 1995. /dalje: KPS 2/,* rukopis bez paginacije, dne 2. V. 1960.; J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, posebno 91.-132., 173.-182.)

⁵² Usp. SVU, br. 9/1908., Zapisnik proglašenja i ustoličenja I Vrhovne Nadstojnice Kongregacije Sv. Anđela čuvara u Dalmaciji, Korčula, 14. VI. 1908.; ASSM, Fr. Anđeo Marija Miškov samostanu sv. Martina u Splitu, Korčula, 15. VI. 1908.

⁵³ ASSM, Fr. Anđeo Marija Miškov samostanu sv. Martina u Splitu, Korčula, 15. VI. 1908. Označenu riječ podcrtao Miškov.

⁵⁴ Usp. SVU, br. 9/1908., Zapisnik proglašenja i ustoličenja I Vrhovne Nadstojnice Kongregacije Sv. Anđela čuvara u Dalmaciji, Korčula, 14. VI. 1908.

⁵⁵ *Isto.*

⁵⁶ ASGRŠ, S. Imelda Jurić svim sestrama u Kongregaciji, Korčula, 2. VII. 1908.

Vaša srca; ljubav sestrinska nek Vam bude melem u žalosti, veselje u radu a poticalo u dobru.”⁵⁷

Mjesec dana nakon što je odaslala sestrama prvu okružnicu, časna majka Imelda krenula je početkom kolovoza 1908. u prvi kanonski pohod sestarskim zajednicama u Splitu i Šibeniku. Potonji samostan, iz kojega je i sama kao redovnica potekla, vizitirala je 6. kolovoza 1908. te, govoreći o sebi u trećem licu, u samostansku kroniku zapisala: “U kratkom govoru Sestrama predoči važnost ovoga pohoda, pak im na srce stavi iskrenost kao i povjerenje, ta dva poglavita uvjeta da uzmogne sv. Pohod uroditi dobrim plodom. Nakon toga sasluša sve probande, novice i zavjetovane Sestre, pak nakon toga pregleda račune i cijelu kuću. Dade potrebite upute, potvrdi sve dosadanje službe jedino imenova novu skrbnicu S. Rosu Jurić, buduć premještajem S. Vice Bralić bi mjesto skrbnice ispražnjeno. Po tom shodnim govorom Sestrama i pjevajuć Tebe Boga hvalimo, završi se sv. Pohod.”⁵⁸

Nekoliko mjeseci nakon preuzimanja uprave Kongregacijom časna majka Imelda primila je u rujnu 1908. u samostan svoju rođenu sestru Martu Jurić, koja je 2. listopada te godine stupila u novicijat i dobila redovničko ime s. Tomazina.⁵⁹ Jedanaest godina poslije, u listopadu 1919., u Kongregaciju je došla i njihova nećakinja Matija Ivić. Ulaskom u novicijat 2. listopada 1920. dobila je redovničko ime s. Rajmunda.⁶⁰

Osim učvršćivanja postojećih triju samostana, časna majka Imelda Jurić željela je proširiti sestarsku djelatnost, pri čemu se oslanjala na nezamjenjivu pomoć o. Miškova. On je, čini se, upregao sve snage kako bi dominikanke preuzele Zaklonište siromaha sv. Lazara u Trogiru, koje je primalo siromašne starce. Budući da mu je to pošlo za rukom, majka Imelda poslala je 20. listopada 1910. prve sestre u Trogir.⁶¹ To je ujedno bila prva sestarska zajednica otvorena nakon utemeljenja Kongregacije i prva filijala otvorena za Imeldine službe vrhovne poglavarice. Oskudni podaci koje imamo o toj filijali kažu da je Ordinarijat Splitsko-makarske biskupije već 3. studenoga 1910. izrazio zadovoljstvo radom sestara dominikanki u toj karitativnoj ustanovi, koja je bila

⁵⁷ *Isto.*

⁵⁸ *KGRŠ*, 41.

⁵⁹ S. Tomazina Jurić (Miljevci, 22. I. 1885. – Korčula, 14. XI. 1971.) djelovala je od 1917. u šibenskoj ratnoj pučkoj kuhinji, koja je 1929. iz zgrade Bažane premještena u zgradu Katoličkoga doma, gdje nastavlja raditi kao Đačka menza. Tu je bila starješica vjerojatno već od 1921. do 1931., potom je službu starješice obavljala u sestarskim zajednicama u Veloj Luci na Korčuli, Zagrebu i Gružu, a nakon boravka u Žrnovu, od 1953. živjela je u Korčuli. (Usp. *KPS* 2, dne 14. XI. 1971.)

⁶⁰ S. Rajmunda Ivić (Drinovci, 21. IX. 1893. – Šibenik, 8. XII. 1965.) nakon novicijata i polaganja prvih zavjeta poslana je u splitsku bolnicu za zarazne bolesnike, tzv. *Osamicu*, odakle su dominikanke otpuštene 1. srpnja 1932., pa je s. Rajmunda poslana u *Đačku menzu* u Šibeniku. Nakon što su komunisti 1948. otpustili sestre iz te ustanove, prešla je u samostan Gospe od Ružarija u Šibeniku, gdje je ostala do smrti. (Usp. *KPS* 2, dne 8. XII. 1965.)

⁶¹ Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 65.-66.; A. M. MIŠKOV, *Dalmatinska Kongregacija*, 69.

pod upravom trogirске Javne dobrotvornosti.⁶² Toj instituciji majka Imelda je 1. rujna 1913. uputila dopis u kojem traži da Javna dobrotvornost sa sestrama obnovi ugovor, koji bi bio sklopljen na deset do petnaest godina. Također je tražila da u Zakloništu siromaha ubuduće budu zaposlene ne tri, nego četiri sestre. Taj je prijedlog obrazložila činjenicom da sestre u Zakloništu ne njeguju samo starce nego i ostale bolesnike iz mjesne bolnice.⁶³ Nažalost, nemamo podatke jesu li njezini zahtjevi bili ispunjeni, ali je neki kompromis, kako to ispravno zaključuje dr. Jure Krišto, nedvojbeno postignut jer su sestre nastavile raditi u trogirskom Zakloništu siromaha. No zahtjev da se tamo zaposle četiri sestre očito nije bio uvažen jer šematizmi Splitsko-makarske biskupije iz 1913. i 1925., baš kao i šematizam Dalmatinske dominikanske provincije iz 1914., navode samo tri sestre u trogirskom Zakloništu siromaha.⁶⁴

Od utemeljenja Kongregacije o. Miškov je vjerojatno planirao otvoriti u Korčuli žensku građansku školu koju bi vodile sestre. Unatoč svim naporima, koji su se posebno intenzivirali od početka 1906., nije mu pošlo za rukom dobiti odobrenje civilnih vlasti za otvaranje škole. Otkako je došla na čelo Kongregacije, i majka Imelda se trudila oko toga, ali bez uspjeha. Civilne vlasti držale su se strogih pravila o potrebnome osoblju i prostorijama za održavanje nastave, odbijajući dopustiti sestrama osnivanje ženske građanske škole. Unatoč tome majka Imelda nastavlja raditi na postizanju odobrenja te 10. svibnja 1909. ponovno piše Pokrajinskom školskom vijeću u Zadru, kojemu, tražeći dopuštenje za otvaranje građanske škole, predlaže za učiteljice sestre Anđelu Milinković i Kolombu Benussi te gospođice Milku Bogović i Jelku Topolko-
vić.⁶⁵ No budući da su državne vlasti inzistirale na stručnoj spremi, a sestre nisu mogle ponuditi dovoljno osposobljenog učiteljskog osoblja, pitanje građanske škole nije se micalo s mrtve točke. Dapače, vlasti su prigovorile sestrama što su primile u samostan desetak djevojčica sa završenom pučkom školom, koje su potom privatno poučavale u ženskim ručnim radovima i jezicima.⁶⁶ Uzaludno dopisivanje s vlastima nastavilo se do 18. travnja 1910., kada je majka Imelda ponovno zatražila dopuštenje za otvaranje ženske građanske škole, predloživši ujedno za rad u školi dovoljno osposobljenih učiteljica i onih koje su završile preparandije.⁶⁷ Ta je molba urodila plodom, pa je Pokrajinsko školsko vijeće, po otpisu Ministarstva za bogoštovlje i nastavu, 10. rujna 1910. napokon,

⁶² Usp. SVU, br. 14/1910., Biskupski vikarijat u Splitu Vikarijatu Kongregacije Svetih anđela čuvara sestara dominikanki u Korčuli, Split, 3. XI. 1910.

⁶³ Usp. SVU, br. 1/1913., S. Imelda Jurić Javnoj dobrotvornosti u Trogiru, Korčula, 1. IX. 1913.

⁶⁴ Usp. *Status personalis et localis dioecesis Spalatensis et Makarskensis pro anno Domini MCMXIII*, Spalati, 1913., 145.; *Schematismus fratrum ac sororum Provinciae Dalmatiae Sacri Ordinis Praedicatorum A. D. 1914.*, Ragusii, 1914., 32.; *Status personalis et localis dioecesis Spalatensis et Makarskensis pro anno Domini MCMXXV*, Spalati, 1923., 148.

⁶⁵ Usp. SVU, br. 5/1909., S. Imelda Jurić Pokrajinskom školskom vijeću u Zadru, Korčula, 10. V. 1909. S. Kolomba Benussi tada je bila novakinja, a Jelka Topolko-
vić također je poslije postala dominikanka, stupivši 1914. u novicijat, kada je dobila redovničko ime s. Kristofora.

⁶⁶ Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služnja*, 54.-55.

⁶⁷ Usp. SVU, br. 6/1910., S. Imelda Jurić Pokrajinskom školskom vijeću, Korčula, 18. IV. 1910.

uz neke nužne uvjete, “dopustilo da se u Korčuli otvori privatna ženska građanska škola koju će voditi kongregacija sestara Dominikanka nastanjenih u Korčuli”.⁶⁸ Dva mjeseca poslije utemeljitelj Kongregacije svečano je 4. listopada otvorio školu s internatom.⁶⁹

Otvaranjem ženske građanske škole nisu završili napori majke Imelde vezani za tu instituciju, kojoj je neprestano trebalo osiguravati dovoljno učiteljica. Budući da su vlasti pojedinim učiteljicama uglavnom davale iznimna i privremena odobrenja za rad, majka Imelda uvijek je iznova morala slati molbe za dopuštenje nastavka rada tih učiteljica. Ništa joj lakše nije bilo ni boriti se za priznavanje prava javnosti novoj školi. Ta je borba potrajala više od jednoga desetljeća, a okončana je tek 20. rujna 1921., kada je Ministarstvo prosvjete dodijelilo sestarskoj školi pravo javnosti, ali uz uvjet da ispitima na kraju godine predsjedja državni izaslanik. Osim toga pravo javnosti školi bilo je dodijeljeno samo na godinu dana, a takva produženja nastavila su se i narednih godina, sve do 15. rujna 1924., kada je školi trajno i bezuvjetno dodijeljeno pravo javnosti.⁷⁰ Preminuvši samo dva mjeseca prije toga, majka Imelda Jurić nije dočekala tu odluku. Ipak, ostaje činjenica da je kao vrhovna poglavarica mnogo pridonijela otvaranju škole i postizanju prava javnosti te dala snažan zamah odgojno-obrazovnom apostolatu koji je Kongregaciji Svetih anđela čuvara zadao njezin utemeljitelj.

Ponovno na čelu Kongregacije

Budući da je četverogodišnji mandat prve, imenovane Vrhovne uprave Kongregacijom bio pri kraju, časna majka Imelda Jurić sazvala je okružnicom od 28. svibnja 1912. prvi redoviti Vrhovni zbor Kongregacije Svetih anđela čuvara. Jedanaest sestara okupilo se u Korčuli, gdje su 28. i 29. kolovoza 1912., pod predsjedanjem biskupova delegata fr. Anđela Marije Miškova, održale kapitul na kojem su za vrhovnu poglavaricu Kongregacije izabrale dotadašnju časnu majku Imeldu Jurić. U sastav novoga Vrhovnog vijeća Kongregacije ušle su sljedeće sestre: s. Anđela Milinković, prva savjetnica i zamjenica časne majke; s. Bonaventura Pauk, druga savjetnica; s. Vica Bralić, treća savjetnica; s. Hozana Peran, četvrta savjetnica; s. Ćirila Sedmak, vrhovna tajnica; s. Marija Dominika Fazinić, vrhovna ekonomica.⁷¹

Drugi mandat časne majke Imelde Jurić bio je obilježen nastavkom postupnog širenja Kongregacije, ali i Prvim svjetskim ratom, koji je započeo 28. srpnja 1914., točno mjesec dana nakon sarajevskog atentata u kojem su ubijeni nadvojvoda Franjo Ferdinand i njegova supruga Sofija od Hohenberga. Budući

⁶⁸ AKSAČ, Fascikl *Škola u Korčuli*, Kotarsko školsko vijeće Upravi Samostana Kongregacije sestara Dominikanka, Korčula, 16. IX. 1910.

⁶⁹ Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 56.

⁷⁰ Usp. *isto*, 58.-60.

⁷¹ Usp. AKSAČ, *akta I. redovitog vrhovnog Sбора kongregacije Sv. Anđela čuvara Sestara Dominikanka u Korčuli – 28-29-kolovoza 1912.*

da ću o daljnjem širenju Kongregacije govoriti u nastavku ovoga članka, ovdje ću se osvrnuti na život i rad sestara u doba Prvoga svjetskog rata.

Sestre dominikanke, na čelu s časnom majkom Imeldom Jurić, dobro su čitale loše znakove vremena u novonastalim ratnim prilikama, koje su znatno otežale razvoj Kongregacije, i stoga su usmjeravale svoj apostolat u onom smjeru koji su diktirale potrebe naroda pogođenog ratom. Dokazuje to činjenica da su sestre nedugo nakon izbijanja rata u svom samostanu u Korčuli, na preporuku Ministarstva za bogoštovlje i nastavu, organizirale cjelodnevni boravak za stotinjak djece čiji su očevi bili na bojnome polju.⁷² Također su prihvatile voditi korčulansku dječju ratnu kuhinju.⁷³

Ponude za vođenje ratnih kuhinja u Bolu na Braču i Starome Gradu na Hvaru sestre nisu mogle prihvatiti, baš kao ni ponudu da u Selcima na Braču brinu o djeci koja su trpjela od posljedica rata⁷⁴, ali su prihvatile upravu velučke ratne kuhinje. Premda su dozvolu za otvaranje svoje kuće u Veloj Luci na Korčuli dobile još 1914., vjerojatno zbog teških ratnih prilika, časna je majka tek 1916. mogla tamo poslati sestre Henriku Sambraelo i Bernardinu Sardelić, koje su vodile ratnu kuhinju za siromahe. Nažalost, sestre su ubrzo napustile Velu Luku jer zbog ratnih prilika nisu ondje mogle otvoriti vlastitu kuću.⁷⁵

Osim u Veloj Luci, majka Imelda prihvatila je da njezine sestre i u Šibeniku vode ratnu kuhinju, u zgradi *Bažani*. U tu su filijalu 21. srpnja 1917. poslane sestre Antonina Slade, Jacinta Čačić, Bernardina Sardelić i Amata Kovačević kao predstojnica.⁷⁶ S tom je ustanovom bilo povezano Zaklonište za napuštenu djecu, u kojem su također radile dominikanke, pa je majka Imelda 6. studenoga 1917. uputila dopis šibenskom Odboru za napuštenu djecu u kojem obavještava upravu o uvjetima pod kojima sestre mogu raditi u toj ustanovi.⁷⁷ Budući da tri mjeseca poslije u kronici šibenskoga samostana nalazimo podatak da je 1. veljače 1918. u *Bažanu* "kao učiteljica djetišta" premještena s. Alfonsina Batistić, očito je da je majka Imelda postigla dogovor sa spomenutim odborom, ali i da je ta ustanova bila vezana za ratnu kuhinju u *Bažani*.⁷⁸

Ratne neprilike donijele su sa sobom glad i neimaštinu, koje su pogodile i sestre dominikanke. Na vijest da sestre u splitskom samostanu oskudijevaju u

⁷² Usp. SVU, br. 16/1915., S. Imelda Jurić Kotarskom školskom vijeću, Korčula, 8. XI. 1915.

⁷³ Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 73.-74.

⁷⁴ Usp. *isto*, 74.

⁷⁵ Usp. Tješimira BEŠLIĆ, Alana MARIČIĆ, *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*, Vela Luka, 1998., 27. Pozivajući se na retrogradni zapis u samostanskoj kronici, autorice navode da su sestre u Veloj Luci ostale do kraja 1918. godine. No iz kronike šibenskoga samostana vidi se da je s. Bernardina Sardelić već 21. srpnja 1917. bila premještena na službu u šibenskoj ratnoj kuhinji. (Usp. KGRŠ, dne 21. VII. 1917.) Vjerojatno je tada iz Vele Luke povučena i s. Henrika Sambraelo. Sestre su se ipak 1928. vratile u Velu Luku te, uz kratki prekid nakon Drugog svjetskog rata, ostale tamo do danas. Više o povijesti toga samostana vidi u navedenom djelu.

⁷⁶ Usp. KGRŠ, dne 21. VII. 1917.

⁷⁷ Usp. SVU, br. 25/1917., S. Imelda Jurić Odboru za napuštenu djecu u Šibeniku, Korčula, 6. XI. 1917.

⁷⁸ KGRŠ, dne 1. II. 1918.

hrani, majka Imelda obratila se 19. studenoga 1916. Upravi Udruženog saveza u Splitu, moleći da se sestrama, zbog velike oskudice, pomogne dostavom živežnih namirnica.⁷⁹ Iduće je godine nestašica hrane pogodila i Korčulu, zbog čega su sestre morale zatvoriti internat i gotovo sve gojenice poslati kući. No brigu oko nabavke hrane za Korčulu preuzeo je o. Miškov.⁸⁰ Unatoč tim teškim ratnim prilikama časna majka Imelda nije odustajala od karitativne djelatnosti. Čak i onda kada su njezine sestre, kako smo vidjeli, u pojedinim zajednicama oskudijevale, siromašnoj djeci i siročadi nije smjelo ništa nedostajati. Njezino zauzimanje “na polju dječje obrane i mladenačke njege” prepoznao je i posljednji austro-ugarski car Karlo I., današnji blaženik, pa ju je nekoliko mjeseci prije odlaska s prijestolja, 5. svibnja 1918., odlikovao “ratnim krstom za građanske zasluge trećega razreda”.⁸¹

Razvoj odgojno-obrazovnog rada u Šibeniku i Korčuli

Unatoč teškim ratnim okolnostima majka Imelda nije ograničila put Kongregacije samo na borbu za puki opstanak, nego je nastojala proširiti djelatnost sestara, što dokazuje razvoj odgojno-obrazovnoga rada u Šibeniku i Korčuli.

Šibenski samostan nikada nije raspolagao značajnijim izvorima prihoda, koji su uglavnom dolazili od ručnoga rada, čuvanja djece roditeljima dok su radili u polju i pružanja prenoćišta posjetiteljima iz šibenskoga zaleđa. No kako je sve to bilo nedostatno, sestre su često odlazile u prošnju po šibenskome zaleđu, sve dok im biskup Luka Pappafava 1912. to nije zabranio.⁸² Nastojeći se pobrinuti za samostan iz kojega je i sama potekla kao redovnica, časna majka Imelda Jurić odlučila je učiniti nešto kako bi taj samostan dobio ne samo redovit izvor prihoda nego i smisao opstanka kroz odgojno-obrazovni apostolat. Stoga je otputovala u Šibenik i 27. kolovoza 1913. zamolila Pokrajinsko školsko vijeće da joj dopusti otvoriti dječje zabavište u šibenskome samostanu. Za upraviteljicu i odgajateljicu predložila je sebe osobno, za svoju pomoćnicu s. Ludoviku Klette, a za *dvorkinju* Katu Barišić.⁸³ Nekoliko dana poslije, 1. rujna 1913., preko gradskog Kotarskog školskog vijeća ponovno se pismeno obratila Pokrajinskom školskom vijeću u Zadru, tražeći od njih još jednom da dopuste sestrama otvoriti u šibenskome samostanu “frebeljansku školu ili dječji vrt”. U nastavku molbe časna majka kao učiteljicu za zabavište ponovno predlaže sebe

⁷⁹ Usp. SVU, br. 15/1916., S. Imelda Jurić Upravi Udruženog saveza u Splitu, Korčula, 19. XI. 1916.

⁸⁰ Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 74.

⁸¹ Usp. SVU, bez br./1918., Fr. Anđeo Marija Miškov sestrama dominikankama, Korčula, 24. V. 1918. Isto odlikovanje, ali četvrtoga razreda, car Karlo I. dodijelio je sestrama Amati Kovačević, Antonini Slade, Terezi Perici i Emiliji Goravici.

⁸² Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 76.-77.

⁸³ Usp. SVU, br. 5, S. Imelda Jurić Pokrajinskom školskom vijeću, Korčula, bez datuma.

osobno.⁸⁴ Molba joj je 7. listopada 1913. odbijena zbog nedostatka prikladnih prostorija za djecu, pa se majka Imelda neobavljena posla vratila u Korčulu. Neuspjeh je ipak nije obeshrabrio, pa je ubrzo sastavila novu molbu, u kojoj, odgovarajući na primjedbe glede ranije molbe, objašnjava da sestre žele otvoriti “dječji vrt sam za se”, tj. da ne bude “u savezu sa učionicom”. Napominje da bi djeca boravila u zabavištu od 9 do 12 prijepodne i od 2 do 4 poslijepodne, pri čemu se ne bi hranili u zabavištu, jer to ne zahtijevaju mjesne prilike. Također napominje da jedna odgajateljica, sukladno propisima, ne bi imala na brizi više od 40 djece te da “prostorije opredijeljene za dj. vrt imadu prikladan i pouzdan ulaz, položaj sasvim zdrav, a uz to su prostorije svijetle i dovoljne za neprečivo gibanje pitomaca”. Potom daje još neka razjašnjenja: “Što se pako stuba tiče, zakon kaže da se ne će, ako je ikako moguće podizati; nu ne kaže, da ih apsolutno ne smije biti; pošto ih ne mogosmo izbjeći ostavimo ih držeći, da se to ne protivu zakonu. Glede prijatnog i zaklonjenog mjesta za igru i gibanje u prostom zraku također je udovoljeno pošto je Kongr. molbi od 27. VIII. priložila nacrt prostorija, u kojima se i vrtić nalazi. Glede osme točke obvezuje se Kongregacija, da će bude li joj dozvoljeno otvorenje dj. vrta providjeti ga svim potrebitim očiglednim sredstvima i za zabavu, klupama ili sjedalima, stolovima sa crtov. mrežama, a primjereno mjesto za tjelesne potrebe djece već je u nacrtu.”⁸⁵

Ni ponovljena molba nije urodila željenim plodom, ali ni majka Imelda Jurić nije odustajala od svoje namisli. Kronika šibenskoga samostana bilježi da je 16. veljače 1914. iz Korčule došla “za dulje vremena” i dopratila u Šibenik dvije sestre koje će ondje ostati.⁸⁶ Premda šibenska kronika to izričito ne navodi, majka Imelda nedvojbeno je došla kako bi sredila sve potrebno za ponovno podnošenje molbe za otvaranje vrtića u Šibeniku. Opet je 23. rujna 1914. Kotarskom školskom vijeću u Šibeniku podnijela molbu za otvaranje vrtića u šibenskom samostanu, napomenuvši pritom da su u tu svrhu uređene potrebne prostorije, koje su potom pregledale mjerodavne vlasti.⁸⁷ Dobivši konačno dopuštenje za otvaranje vrtića, iz Korčule je 23. studenoga 1914. u Šibenik osobno dopratila osposobljenu učiteljicu dječjeg vrtića s. Alfonsinu Batistić te 1. prosinca otvorila u samostanu “frebeljansku školu”, tj. dječji vrtić.⁸⁸ U njega se odmah nakon otvaranja upisalo četrdesetak djece.⁸⁹

Nakon otvaranja vrtića majka Imelda nastojala mu je, osim s. Alfonsine Batistić, osigurati dovoljan broj osposobljenih sestara za rad s djecom. Stoga je

⁸⁴ Usp. SVU, bez br./1913., S. Imelda Jurić Kotarskom školskom vijeću u Šibeniku za Pokrajinsko školsko vijeću u Zadru, Šibenik, 1. IX. 1913.

⁸⁵ Usp. SVU, br. 5, S. Imelda Jurić Pokrajinskom školskom vijeću, Korčula, bez datuma.

⁸⁶ Usp. KGRŠ, dne 16. II. 1914.

⁸⁷ Usp. SVU, br. 14/1914., S. Imelda Jurić Kotarskom školskom vijeću u Šibeniku, Šibenik, 23. IX. 1914. U tom dopisu časnja majka Imelda Jurić obavještava Kotarsko školsko vijeće u Šibeniku da s. Ludovika Klette neće, kako je prije bilo planirano, raditi u tom dječjem vrtiću, ali će se Kongregacija, ako bude potrebno, pobrinuti da joj nađe zamjenu.

⁸⁸ Usp. KGRŠ, dne 23. XI. 1914.

⁸⁹ Usp. *Schematismus fratrum ac sororum Provinciae Dalmatiae Sacri Ordinis Praedicatorum, Ragusii*, 1915., 31.

u Šibenik početkom srpnja 1915. iz Splita premjestila s. Ludoviku Klette kao pomoćnu učiteljicu u vrtiću⁹⁰, a 2. rujna 1916. iz Korčule s. Albertu Reinhardt, koja je u sklopu vrtića organizirala školu njemačkog jezika i glasovira.⁹¹ Budući da je ona iduće godine napustila Kongregaciju, 20. listopada 1917. na službi ju je zamijenila s. Ćirila Sedmak, koja je osim njemačkog jezika i glasovira poučavala i francuski te neko vrijeme vodila šibenski katedralni zbor.⁹² Početkom travnja iz Korčule je u Šibenik kao pomoćna učiteljica u zabavištu stigla i s. Ružarija Bujas⁹³, a s. Alfonsina Batistić, prva učiteljica sestarskog zabavišta u Šibeniku, prešla je 1. veljače 1918. u šibensku ratnu kuhinju, gdje su sestre, osim pučke kuhinje, vodile brigu o napuštenoj djeci.⁹⁴ Što se pak tiče zabavišta u šibenskome samostanu, sestre su ga vodile sve dok im komunističke vlasti 1. lipnja 1945. nisu oduzele upravu zabavišta i otvorile u samostanskim prostorijama svoje zabavište.⁹⁵

Osim građanske ženske škole koju su vodile u Korčuli, dominikanke su željele u tom gradu otvoriti i pučku žensku školu. Stoga je majka Imelda 1. rujna 1915. uputila molbu Pokrajinskom školskom vijeću u Drnišu da dopusti sestrama otvoriti "privatnu jednorazrednu pučku školu s pravom javnosti" koja bi s radom započela "već početkom nastajuće školske godine".⁹⁶ Kao glavni razlog za otvaranje pučke škole majka Imelda navodi praktičnu potrebu "jedne pučke škole za vršenje dvogodišnje prakse Časnim Sestrama, koje svrše ispit zrelosti".⁹⁷ Naime tek nakon dvogodišnje prakse sestre su mogle biti pripuštene na tzv. ispit osposobljenja, koji ih je kvalificirao kao učiteljice. Taj ispit, zbog nedostatka vlastite pučke škole, nekoliko dominikanki nije položilo, premda su završile preparandije. Otvaranjem vlastite pučke škole riješio bi se taj, ali i drugi problem koji majka Imelda navodi: "U zavodu opet imade više gojenica od 6 – 12 godina, koje su po tom obvezane pohađati pučku školu. Roditelji koji su ih Čas. Sestrama povjerali, ne bi podnipošto bili s tim sporazumni, da im djeca polaze vanjsku pučku školu: eto i ova okolnost preporuča i zagovara našu molbu."⁹⁸

Navevši razloge zbog kojih podnosi molbu, časna majka prilaže osnove javnih pučkih škola, prema kojima bi i sestre predavale, te nacrt prostorije u kojoj bi se odvijala nastava, a što se tiče klupa i ostalih potrebnih pomagala

⁹⁰ Usp. KGRŠ, dne 3. VII. 1914.

⁹¹ Usp. KGRŠ, dne 2. IX. 1916.

⁹² Usp. KGRŠ, dne 20. X. 1917.; Leticija DELONGA, "Šibenik", *AM*, 9/1980., br. 2-3, 82.-83.

⁹³ Usp. KGRŠ, dne 4. IV. 1919.

⁹⁴ Usp. KGRŠ, dne 1. II. 1918. S. Alfonsina Batistić napustila je Kongregaciju nedugo nakon smrti časne majke Imelde Jurić, krajem rujna ili početkom listopada 1924., te stupila u samostan sestara klarisa u Splitu. (Usp. AKSAČ, *Kronika Kongregacije svetih anđela čuvara: 1922. – 1942.* /dalje: *KKSAČ I/*, dne 2. X. 1924.)

⁹⁵ Usp. KGRŠ, dne 1. VI. 1945.

⁹⁶ SVU, br. 8/1915., S. Imelda Jurić Školskom vijeću u Korčuli za Pokrajinsko školsko vijeće u Drnišu, Korčula, 1. IX. 1915.

⁹⁷ *Isto.*

⁹⁸ *Isto.*

obećava da će ih nabaviti čim dobije odobrenje za otvaranje škole. Za upraviteljicu škole predložila je s. Česlavu Andreis⁹⁹, a za učiteljicu sestru koja je trebala položiti ispit te čije će ime biti dostavljeno poslije.¹⁰⁰

Pokrajinsko školsko vijeće uvažilo je molbu majke Imelde i 22. rujna 1915. odobrilo otvaranje pučke škole na čelu s upraviteljicom s. Česlavom Andreis, a što se tiče prava javnosti odgovoreno je da će se o tome moći “odlučiti tek onda, kada škola bude aktivirana i kada se mogne prosuditi uspjeh rada u njoj”¹⁰¹

Majka Imelda nastavila se zalagati za postizanje prava javnosti novootvorenoj sestarskoj pučkoj školi, pa je, slijedom toga, odgovarajući na njezinu molbu iz prosinca 1915., Pokrajinsko školsko vijeće 14. travnja 1916. dopustilo da se s. Anđela Milinković pripusti na ispit osposobljenja¹⁰², a nakon što ga je uspješno položila, Ministarstvo za bogoštovlje i nastavu odobrilo je 4. srpnja 1916. pravo javnosti Privatnoj ženskoj pučkoj školi sestara dominikanki u Korčuli.¹⁰³ Time su okrunjena zalaganja i napori majke Imelde oko tog projekta.

Kongregacija ponovno pod Miškovljevom upravom

Teške ratne prilike prisilile su biskupskoga vikara za sestre dominikanke fr. Anđela Mariju Miškova da odgodi sazivanje Vrhovnoga zbora Kongregacije, koji se trebao održati 28. kolovoza 1918. godine. Umjesto toga, na Miškovljev prijedlog, Vrhovno vijeće Kongregacije odlučilo je na svojoj sjednici 12. svibnja 1918. predložiti Dalmatinskoj dominikanskoj provinciji da preuzme upravu nad Kongregacijom.¹⁰⁴ Sestre su svoju molbu uputile provincijskome kapitolu, koji se od 15. do 20. lipnja te godine održavao u Dubrovniku. Kapitularci su uvažili sestarsku molbu i zahvalili im što su na već spomenutoj sjednici Vrhovnoga vijeća iz svibnja te godine utemeljile zakladu Vokšim s glavnicom od prihoda sestarskih kuća i darova dobrotvora, od čijih se kamata imao uzdržavati jedan siromašni dominikanski novak.¹⁰⁵ Također su poručili sestrama da će novoizabrani provincijal fr. Anđelko Orlandini¹⁰⁶, uz suglasnost mjerodavnih

⁹⁹ S. Česlava Andreis (Blato na Korčuli, 1890. – Korčula, 1976.) u novicijat je stupila 1913. godine. Kao treća vrhovna poglavarica upravljala je Kongregacijom od 1938. do 1953. godine.

¹⁰⁰ Usp. SVU, br. 8/1915., S. Imelda Jurić Školskom vijeću u Korčuli za Pokrajinsko školsko vijeće u Drnišu, Korčula, 1. IX. 1915.

¹⁰¹ Usp. SVU, bez br./1915., Kotarsko školsko vijeće Upravi Kongregacije, Korčula, 30. IX. 1915.

¹⁰² Usp. AKSAČ, Fascikl *Škola u Korčuli*, Kotarsko školsko vijeće Vrhovnom Nadstojništvu Kongregacije, Korčula, 23. IV. 1916.

¹⁰³ Usp. AKSAČ, Fascikl *Škola u Korčuli*, Kotarsko školsko vijeće Vrhovnom Nadstojništvu Kongregacije, Korčula, 15. VIII. 1916.

¹⁰⁴ Usp. AKSAČ, *Zapisnik sjednica Vrhovnoga vijeća 1908. – 1969.* (dalje: ZSVV), dne 12. V. 1918.; SVU, br. 7/1918., S. Imelda Jurić svim sestrama, Korčula, 14. V. 1918.

¹⁰⁵ Usp. ZSVV, dne 12. V. 1918.; *Acta Capituli Provincialis Provinciae Dalmatiae Ordinis Praedicatorum*, Ragusii, 1919., 5.

¹⁰⁶ Fr. Anđelko Orlandini (Pučišća na Braču, 1866. – Zagreb, 1944.) bio je dominikanski provincijal od 1918. do 1930. te utemeljio i izgradio samostan Kraljice svete krunice u Zagrebu.

biskupa u Dubrovniku, Splitu i Šibeniku, “privremeno biti njihov delegirani moderator”.¹⁰⁷ Pošto su se navedeni biskupi složili s time, provincijal Orlandini uputio je 10. veljače 1919. sestrama dopis, javljajući im da službeno preuzima upravu Kongregacijom, ali uz napomenu da si pridržava pravo svake tri godine imenovati svoga pomoćnika za sestre, koji bi ujedno bio biskupski subdelegat. Također je istaknuo zasluge o. Miškova u pogledu Kongregacije te potaknuo sestre da prema njemu zadrže odnos poštovanja, odanosti i ljubavi.¹⁰⁸

Samome Miškovu služba biskupskog vikara nad Kongregacijom prestala je 5. siječnja 1919. godine. Mjesec dana poslije, 13. veljače, uputio je sestrama okružnicu kojom se oprašta od njih, ali naglašava da će im uvijek ostati privržen te raspoloživ za sve njihove potrebe. Na koncu ih je zamolio da mu oprostite ako se “u prenaploj revnosti u čem kojoj zamjerio”.¹⁰⁹ No Miškova je provincijal Orlandini već 27. veljače 1919. imenovao svojim zamjenikom i biskupskim subdelegatom za sestre, omogućavajući mu da nastavi upravljati Kongregacijom.¹¹⁰

Miškovljevo ponovno preuzimanje uprave Kongregacijom ipak nije značilo da prestaje služba Vrhovnoga vijeća i vrhovne poglavarice jer je to tijelo, na čelu s časnom majkom Imeldom Jurić, nastavilo s radom. Uloga o. Miškova očito je bila potpuno u skladu s odlukom kapitula Dalmatinske dominikanske provincije koji je, kako smo vidjeli, naglasio da provincijal, a time i njegov zamjenik preuzimaju upravu Kongregacijom kao moderatori. U tom je duhu o. Miškov usmjeravao Kongregaciju i pomagao Vrhovno vijeće svojim savjetima i prijedlozima, što se vidi i iz kanonske vizitacije Kongregacije koju je obavio od 23. do 30. studenoga 1919. te nakon toga Vrhovnome vijeću iznio pet prijedloga koje su sestre u cijelosti prihvatile. Potrebno je naglasiti da Miškov nije donio naredbe, nego prijedloge koje je Vrhovno vijeće Kongregacije prihvatilo. Prvi prijedlog odnosio se na sastav Vrhovnoga vijeća, u koji su ušle dvije nove savjetnice, sestre Marija Dominika Fazinić i Imelda Sladović, te nova vrhovna tajnica i vrhovna ekonomica s. Česlava Andreis. Drugi je prijedlog bio da se u svim samostanima točno odrede granice klauzure, a prema trećem prijedlogu, u skladu s novim konstitucijama, uređena je nadležnost nad filijalnim kućama, tako da je Zaklonište sv. Lazara u Trogiru ostalo podložno Vrhovnome vijeću Kongregacije i časnoj majci, Zaklonište siromaha u Korčuli podložno korčulanskome samostanu, a vanjsko zabavište u Šibeniku sastavni dio šibenskoga samostana. Također je predloženo da se popune mjesta dužnosnika u svim kućama, a u kući novicijata i neke druge službe.¹¹¹

O. Miškov Kongregacijom je upravljao do drugoga redovitog Vrhovnog zbora Kongregacije, koji se sastao početkom listopada 1921. godine. Nekoliko

¹⁰⁷ *Acta Capituli Provincialis*, 5.

¹⁰⁸ Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 80.

¹⁰⁹ Usp. Fr. Anđeo Marija Miškov sestrama dominikankama, Korčula, 13. II. 1919., *AM*, 26/2007., br. 2, 85.-87.

¹¹⁰ Usp. J. KRIŠTO, *Stoljeće služenja*, 80.

¹¹¹ Usp. ZSVV, dne 30. XI. 1919.

mjeseci prije, 25. svibnja 1921., časna majka Imelda Jurić okružnicom je obavijestila sestre da utemeljitelj njihove Kongregacije o. Miškov 11. lipnja te godine slavi pedesetu obljetnicu svećeništva te dodala: "Svaka od vas dobro zna što je on za nas učinio, te koliko muke i truda stajalo ga dok je uredio našu kongregaciju tako, da se može širiti i blagohotno djelovati u narodu. Ta nas dobročinstva nukaju, da mu iskažemo harnost i vanjskim načinom, a za to nam se pruža najljepša prilika, to jest proslava pedesete godišnjice. Stoga naređujem da sve skupa obavite trodnevnu pobožnost prije dana proslave, zahvaljujući dragome Bogu na svim milostima, koje mu je do sada udijelio, te vapeći za njega Božji blagoslov unaprijed. Bilo bi lijepo kad bi i Vaša kuća poslala makar koji dar, koji bi mu bio dokazom Vaše odanosti, vaše ljubavi i harnosti."¹¹²

Svečanost proslave Miškovljeva zlatomisničkoga jubileja održana je 11. lipnja 1921. u Korčuli uz sudjelovanje dominikanaca, sestara dominikanki i njihovih učenica te korčulanskog svećenstva i puka. Nekoliko mjeseci poslije, početkom listopada, održan je Vrhovni zbor Kongregacije na kojemu je za vrhovnu poglavaricu, kako ćemo vidjeti, ponovno izabrana s. Imelda Jurić. Time je ujedno prestala Miškovljeva uprava Kongregacijom. Manje od godinu dana poslije, 5. kolovoza 1922., utemeljitelj Kongregacije Sv. anđela čuvara preminuo je u sestarskom samostanu u Korčuli. Tom je prigodom majka Imelda odaslala sestrama posebnu okružnicu u kojoj opisuje Miškovljevu smrt i preporuča ga u molitve.¹¹³

Posljednje tri godine Imeldine uprave Kongregacijom

Kada su se društveno-političke prilike nakon Prvoga svjetskog rata kolikotoliko smirile, Vrhovno je vijeće na svojoj sjednici od 8. svibnja 1921. odlučilo da se sazove drugi Vrhovni zbor Kongregacije. Sukladno tome časna majka Imelda Jurić odaslala je 14. srpnja sazivno pismo, naznačujući da će se Vrhovni zbor održati u Korčuli, a s radom će započeti 28. kolovoza. No budući da su iskrsnule "neke znatne i neuklonive okolnosti", Vrhovno je vijeće odgodilo održavanje zbora za 4. listopada.¹¹⁴ Mjesec dana prije Vrhovnoga zbora, 11. rujna 1921., majka Imelda odaslala je okružnicu kojom sestrama najavljuje da će Vrhovni zbor, između ostaloga, raspravljati o konstitucijama Kongregacije "prije nego li ih se pošalje u Rim na potvrdu", zbog čega stavlja "na dušu i na srce" svakoj samostanskoj starješici, a posebno svakoj odaslanici na Vrhovni zbor da "dobro prouči sve brojeve konstitucija (!), pa što im se bude svidilo, da bi se moglo u konstitucijama promijeniti, izpustiti, nadodati, ispraviti i t. d. neka sve to pobilježe, eda budu mogle to sve obrazložiti u budućem Zboru, koji je sam rada nadležan da te isprave učini. Nu osim spomenutih Starešica i Odasla-

¹¹² ASGRŠ, S. Imelda Jurić samostanu sestara dominikanki u Šibeniku, Korčula, 25. V. 1921.

¹¹³ Usp. S. Imelda Jurić samostanu sestara dominikanki u Šibeniku, Korčula, 12. kolovoza 1922., *AM*, 12/1982., br. 3, 10.-11.

¹¹⁴ Usp. ASGRŠ, S. Imelda Jurić samostanu sestara dominikanki u Šibeniku, Korčula, 10. VIII. 1921.

nica to su isto dužne i imaju pravo svojoj Odašlanici, učiniti i sve ostale sestre naše kongregacije, te to svoje mnjenje pismeno neka predadu svojoj Odašlanici, koja će sve to Zboru na pretresivanje podnjeti”¹¹⁵

Drugi Vrhovni zbor održao se 4. listopada 1921. u Korčuli. Na njemu je za vrhovnu poglavaricu Kongregacije već u prvom krugu glasanja ponovno izabrana s. Imelda Jurić, a u novi sastav Vrhovnoga vijeća ušle su sljedeće sestre: Anđela Milinković, prva savjetnica i zamjenica časne majke; Marija Dominika Fazinić, druga savjetnica; Imelda Sladović, treća savjetnica; Pija Budrović, četvrta savjetnica; Vica Bralić, vrhovna ekonomica; Česlava Andreis, vrhovna tajnica.¹¹⁶ No novoizabrana časna majka Imelda Jurić, “osjećajući se preopterećena ponovno joj nametnutim teretom starešinstva, pod kojim je toliko godina opterećena bila”, zamolila je sestre da je oslobode te teške službe. Stoga je Miškov sve prisutne sestre javno upitao žele li da se njezinoj molbi udovolji, a one su jednoglasno izjavile da upravo nju žele za vrhovnu poglavaricu. “Na tu sveobću izjavu” – kako kaže Miškov – “novoizabrana Nadstojnica pokloni glavu!”¹¹⁷

Kroz posljednje tri godine uprave Kongregacijom majka Imelda i dalje radi na proširenju sestarske djelatnosti. S tim ciljem prihvatila je ponudu da sestre u Splitu preuzmu brigu za bolesnike u tzv. *Osamici*, bolničkom odjelu za zarazne bolesnike. Prve tri sestre na tu su službu otputovale 1. rujna 1922. u pratnji s. Anđele Milinković.¹¹⁸ Budući da su vlasti ponudile sestrama vođenje dječjega vrtića, nekoliko mjeseci poslije, 26. prosinca 1922., u Split je otputovala i časna majka Imelda kako bi sredila sve potrebno oko otvaranja nove filijale. Pritom je velika teškoća bila pronalaženje stana za sestre koje bi vodile vrtić.¹¹⁹

Uspjevši prevladati sve teškoće, majka Imelda je 10. ožujka 1923. osobno otpratila u Split dvije sestre kojima je povjerila upravu novootvorenog vrtića.¹²⁰ U Korčulu se vratila 25. ožujka.¹²¹

Pred prvom vrhovnom poglavaricom Kongregacije Svetih anđela čuvara stajao je i zadatak konačnoga formiranja sestarskih konstitucija i njihovo slanje u Rim na odobrenje, o čemu je, kako smo vidjeli, govorila i u saživnom pismu za Vrhovni zbor iz 1921. godine. Konačnu verziju konstitucija, u koje su unijeti neki ispravci i dopune, majka Imelda poslala je u Rim 2. siječnja 1923. preko dominikanskog provincijala.¹²²

¹¹⁵ ASGRŠ, S. Imelda Jurić svim sestrama u Kongregaciji, Korčula, 11. IX. 1921.

¹¹⁶ Usp. AKSAČ, *Akta II. Vrhovnog Zbora*, Korčula, 4. X. 1921.

¹¹⁷ SVU, bez. br./1921., Aktum u bogomolji Sv. Anđela Čuvara istoimene kongregacije u kućinovicijata u Korčuli, dne 4. listopada 1921.

¹¹⁸ Usp. KKSAC 1, dne 1. IX. 1922.

¹¹⁹ Usp. KKSAC 1, dne 26. XII. 1922.

¹²⁰ Usp. KKSAC 1, dne 10. III. 1923.

¹²¹ Usp. KKSAC 1, dne 25. III. 1923.

¹²² Usp. KKSAC 1, dne 2. I. 1923. Kongregacija za redovnike odobrila je Konstitucije 8. svibnja 1928. (KKSAC 1, dne 8. V. 1928.)

Zajedno sa svojom zamjenicom s. Anđelom Milinković majka Imelda primljena je 10. svibnja 1923. u audijenciju kod kraljice Marije Karađorđević i njezine majke, rumunjske kraljice Marije Hohenzollern, koje su kraljevskim brodom pristale u Korčuli. U ime Kongregacije Sv. anđela čuvara i sestarskoga zavoda u Korčuli časna majka predala je kraljici Mariji jastuk s jastučnicom ručno izvezenom u zlatu.¹²³

Prerani odlazak

Majka Imelda Jurić prve veće zdravstvene probleme vjerojatno je osjetila još krajem 1906., zbog čega je 9. siječnja 1907., kako smo vidjeli, pismeno molila o. Miškova da je razriješi službe priore korčulanskoga samostana. Njezinoj molbi nije udovoljeno, a naredne godine breme joj je otežano teškom službom vrhovne poglavarice Kongregacije. Osim te službe, koju će obavljati do smrti, s. Imelda nastavila je obavljati i službu priore korčulanskoga samostana. Tek 30. studenoga 1919., prema odluci o. Miškova, službu korčulanske priore preuzela je s. Imelda Sladović.¹²⁴ No već 11. srpnja 1923. Vrhovno je vijeće odlučilo da korčulanskom samostanu, budući da u njemu boravi manji broj sestara, ne treba posebna priora, nego će tu službu obavljati vrhovna poglavarica, koja rezidira u tom samostanu.¹²⁵ O tome je njezina zamjenica i prva savjetnica s. Anđela Milinković 31. kolovoza 1923. obavijestila dominikanskoga provincijala fr. Anđelka Orlandinija, zamolivši ga ujedno da kao biskupski delegat za sestre postigne potrebnu dispensu od Svete Stolice.¹²⁶ No on je to odbio, ustvrdivši da je takva odluka Vrhovnoga vijeća ništavna te upozorivši sestre da nije prikladno tražiti bilo kakve dispense dok se čeka odobrenje njihovih konstitucija u Rimu. Na kraju je naredio časnoj majci neka što prije sazove Vrhovno vijeće radi izbora nove priore korčulanskoga samostana ili neka odmah po primitku njegova pisma otvori kanonski pohod u Korčuli i drži ga otvorenim sve dok ne popuni ispražnjeno mjesto samostanske priore. Tako bi joj bilo omogućeno upravljati samostanom, a da se izbjegne bilo kakva nezakonitost.¹²⁷ Premda nam sačuvani arhivski izvori ne otkrivaju daljnji razvoj događaja, ipak je sigurno da je majka Imelda upravljala korčulanskim samostanom sve do 17. veljače 1924., kada je Vrhovno vijeće novom priorom imenovalo s. Hozanu Peran.¹²⁸

Potonju odluku majka Imelda vjerojatno je dočekala kao dobrodošlo olakšanje, tim više što je vjerojatno već osjećala simptome opake bolesti zbog koje je 5. ožujka 1924. u pratnji svoje zamjenice s. Anđele Milinković otputovala

¹²³ Usp. KKSAC I, dne 10. V. 1923.

¹²⁴ Usp. ZSVV, dne 30. XI. 1919.

¹²⁵ Usp. KKSAC I, dne 11. VII. 1923.; ZSVV, dne 11. VII. 1923.

¹²⁶ Usp. SVU, br. 8/1923., S. Anđela Milinković fr. Anđelku Orlandiniju, Korčula, 31. VIII. 1923.

¹²⁷ Usp. SVU, bez br./1923., Fr. Anđelko Orlandini Vrhovnome vijeću Kongregacije, Split, 12. rujna 1923.

¹²⁸ Usp. KKSAC I, dne 17. II. 1924.; ZSVV, dne 17. II. 1924.

na liječničke pretrage u Split.¹²⁹ Kako je ustanovljeno da boluje od karcinoma dojke, već se 8. ožujka podvrgla operaciji. Budući da je sama operacija, koja je trajala tri sata, dobro prošla, kroničarka Kongregacije bilježi: "Operacija sretno ispala, a prate je naši zavjeti, usrdne molitve i suze. Sve sestre potištene, cijela Korčula i svi znanci učestvuju."¹³⁰

Zamjenica časne majke s. Anđela Milinković u Korčulu se vratila 31. ožujka, a majka Imelda ostala je u splitskoj bolnici.¹³¹ Tek 14. travnja vratila se u Korčulu, ali bez nade u oporavak. Unatoč tome kroničarka Kongregacije bilježi da se sestre ipak nadaju njezinu ozdravljenju: "Nijedan liječnik ne daje osobite nade. A mi se varamo, jer naša Časna Majka izgleda dosta dobro, samo joj snage fali. Ufanje nam čvrsto, da će potpuno ozdraviti."¹³² Ipak, dva mjeseca poslije, 15. lipnja, kroničarka piše da je zdravstveno stanje majke Imelde ozbiljno.¹³³

Nakon četveromjesečne borbe s opakom bolešću i "poslije mnogih patnja anđeoskom ustrpljivošću podnesenih"¹³⁴, časna majka Imelda Jurić preminula je 14. srpnja 1924. u 16 sati, u svojoj samostanskoj sobi u Korčuli, okružena sestrama.¹³⁵ Bila je u 45. godini života i 25. redovništva, a Kongregacijom je kao prva vrhovna poglavarica upravljala 16 godina i mjesec dana. Sutradan je pokopana u sestarskoj grobnici u Korčuli. Tom prigodom kroničarka Kongregacije kratko je zabilježila: "Prisustvuje svo građanstvo i sve sestre. Grad u crnini."¹³⁶

Malo više podataka o njezinu pogrebu donosi nam s. Anđelika Prizmić: "Našem bolu se je pridružio čitav grad, što se je vidjelo na sprovodu, koji je uistinu bio veličanstven. Od Pokojnice se je uime građana oprostio gosp. Andro Peručić, općinski tajnik. Prirođenom govorničkom vještinom, bogatstvom sadržaja i neposrednošću izraza, iznio je lik dobre Pokojnice izvan samostana, naglasivši što je njena osoba značila za grad. Tada smo doznale kako je bila povezana ne samo sa Korčulom, nego i obližnjim selima, kako su od nje tražili savjeta i zagovor... Svi su priznavali da su od nje odlazili manje nesretni i manje žalosni: ohrabрила ih je svojim savjetom, utješila toplinom svojih riječi."¹³⁷

Budući da je smrću časne majke Imelde Kongregacija Sv. anđela čuvara ostala bez vrhovne poglavarice, upravu je u svojstvu vrhovne vikarije preuzela dotadašnja prva savjetnica i zamjenica časne majke s. Anđela Milinković. Sazivajući svojim dopisom od 22. studenoga 1924. treći Vrhovni zbor Kongregacije, ona se prisjetila majke Imelde rekavši da je "blagotvorno djelovala" u Kongregaciji te da je "mirisom svoje blagosti i miroljubivosti pritezala k sebi i

¹²⁹ Usp. KKSAC I, dne 5. III. 1924.

¹³⁰ KKSAC I, dne 8. III. 1924.

¹³¹ Usp. KKSAC I, dne 31. III. 1924.

¹³² KKSAC I, dne 14. IV. 1924.

¹³³ Usp. KKSAC I, dne 15. VI. 1924.

¹³⁴ KKSAC I, dne 14. VII. 1924.

¹³⁵ Usp. KKSAC I, dne 14. VII. 1924.; SVU, br. 13/1924., S. Anđela Milinković svim samostanima u Kongregaciji, Korčula, 17. VII. 1924.

¹³⁶ KKSAC I, dne 15. VII. 1924.

¹³⁷ A. PRIZMIĆ, "Č. M. Imelda Jurić", 44.

vodila k Bogu sestre, a i mnoge svjetovnjake, koji njezinim molitvama imaju da zahvale, da su se obratili”.¹³⁸

Majka blagoga srca

Glasilu sestara dominikanki *Ave Maria* u posebnom broju iz 1974. donosi uspomene nekoliko sestara dominikanki, jedne franjevke i jednoga dominikanca na majku Imeldu Jurić. Ono što već na prvi pogled proizlazi iz svih tih sjećanja jest ne samo općeniti pozitivni stav prema majci Imeldi nego i blagost kao jedna od njezinih najznačajnijih karakternih osobina. To je naglasio i fr. Augustin Farčić, zapisavši povodom njezine smrti u kroniku dominikanskoga samostana sv. Nikole u Korčuli da je majka Imelda posjedovala “materinsku blagost” i “obazrivu pronicavost”, što je pridonijelo tome da je bila “izgledna redovnica” i “uzorna starješica”.¹³⁹

Slično ju je doživjela i autorica njezina nekrologa u Knjizi preminulih sestara, koja piše: “Tiha, ponizna, blaga sa svakim, svima je znala da ugoditi, pa je njezina prerana smrt teško ranila svačije srce. Njena djeca teško pregaraju taj gubitak, dok se blaženici u raj u vesele, jer je njihov broj povećan.”¹⁴⁰

S. Anđelika Prizmić kaže da je majka Imelda bila obdarena “svim osobinama dobre majke” te pojašnjava: “Nježna i blaga kad je trebalo savjetovati, nepokolebiva i odlučna kad je trebalo rezati, jaka kad je trebalo zahtijevati, savjesna, revna, pobožna kad je trebalo prednjačiti – uvijek idući prema zacrtanom cilju u vidu Konstitucija. Koliko je bila blaga i mila u nastupu, toliko jednako je bila odlučna kad je trebalo ostati na pozicijama obećanja i zavjeta, jer Bog se ne da izigravati, znala je reći. Ali glavna krepost koja ju je resila i privlačila srca sviju nas – bila je blagost.”¹⁴¹

U nastavku s. Anđelika Prizmić kaže da majka Imelda “kao da nije znala podignuti glas”¹⁴², a blagost u nastupu tumači njezinom bojazni da oštrijom reakcijom “ne bi narušila čiji mir ili izazvala jači revolt”.¹⁴³ Svojim psihološkim okom lako je mogla proniknuti u nutarnja raspoloženja sestara, što joj je omogućilo da im se približi kako bi ih utješila ili ohrabrila, u čemu joj je pomagao i “prirođeni pedagoški takt”.¹⁴⁴ Potonje joj je pomagalo da svakoj sestri pristupa drugačije, ovisno o njezinu karakteru i osobinama.

¹³⁸ SVU, br. 23/1924., S. Anđela Milinković svim sestrama u Kongregaciji, Korčula, 22. XI. 1924. Napominjem da se obraćenje koje spominje s. Anđela Milinković ne treba shvatiti kao obraćenje nekatolika na katoličanstvo, nego kao obraćenje grešnika od zla puta.

¹³⁹ Usp. Arhiv samostana sv. Nikole u Korčuli, *Zapisnik samostana sv. Nikole Reda sv. o. Dominika na Korčuli od godine 1898. – 1952.*, dne 14. VII. 1924.

¹⁴⁰ *KPS I*, dne 20. VII. 1924. Sudeći po rukopisu, taj je nekrolog sastavila s. Česlava Andreis.

¹⁴¹ A. PRIZMIĆ, “Č. M. Imelda Jurić”, 37.

¹⁴² *Isto*, 37.

¹⁴³ *Isto*, 40.

¹⁴⁴ Usp. *isto*, 38.-39.

Blagost ipak ne znači popustljivost, što se, kako svjedoči fr. Anđelko Fazinić¹⁴⁵, očitivalo i kod majke Imelde: "Ona nije prelazila preko pogrešaka sestara, savjesno je čuvala samostansku disciplinu, smirenom odlučnošću je upozoravala na nedostatke; a, ako bi to baš trebalo, znala je i odlučno ukoriti. Nije se ona plašila da će možda izgubiti naklonost sestara: sve se je odvijalo ritmom majke koja u obitelji stvara ozračje topline i ljubavi."¹⁴⁶

Slično se prisjeća i kasnija vrhovna poglavarica Kongregacije s. Manes Karninčić¹⁴⁷: "Nije nikada jače podigla glas, iako je bez kompromisa rezala sve što nije bilo dobro, ali s toliko blagosti i nježnosti, da se je sve prihvaćalo nekom tajnom radosti. Znala je tako lijepo savjetovati, dokazati neispravnost pogreška, da smo se istinski kajale i prilagođeno primale eventualne pokore. Često je jedan jedini pogled bio dovoljan da smo shvatile, da nešto nije u redu."¹⁴⁸

U nastavku svojih sjećanja s. Manes Karninčić govori o strahu što ga je, došavši u samostan, osjećala prije prvoga susreta s majkom Imeldom te dodaje: "Prvi susret s njome rastjerao je sav moj strah i više mi se nisu tresle noge. Odmah me je osvojila njena blagost i dobrota srca. U njoj sam našla osjećaje koji su mi nadoknadili svu nježnost i dobrotu moje vlastite majke."¹⁴⁹

I neke druge sestre pripovijedale su kako je majka Imelda snažno utjecala na njih, čak do te mjere da su, privučene njezinim riječima i primjerom, odlučile postati dominikanke. Jedna od takvih bila je s. Anđelika Prizmić, koja je, nakon jednoga susreta s majkom Imeldom u Splitu, na njezin poziv da dođe u samostan prekinula školovanje i preselila se u Korčulu, gdje je uskoro postala redovnica.¹⁵⁰ Posebno ju je veselila činjenica da joj je učiteljica u novicijatu bila majka Imelda osobno. Zahvaljujući toj činjenici s. Anđelika nam je ostavila i sažeto svjedočanstvo o osnovnim obrisima redovničkoga odgoja kakav im je pružila majka Imelda: "Mnogo nam je govorila o duhu molitve, o vježbi sjedinjenja s Bogom, čestim strijelovitim molitvama, nastojanju da živimo u Božjoj prisutnosti. Preko rada poletjeti mišlju pred Svetohranište i u duhu se pokloniti Utamničniku ljubavi. Prikazati Bogu svoj rad, ne samo ujutro nego i često preko dana, osobito kada naiđemo na koju poteškoću. Često nas je opominjala da nam Konstitucije ne ostanu mrtvo slovo zarobljeno u knjizi: Konstitucije treba provoditi u život, od njih živjeti. – Trsila se da shvatimo bit redovničkog duha, da ga provodimo u život; postepeno nas je vodila u predvorje kontemplacije, kada se duša postepeno predaje valu uzvišenih misli, koje vode do Boga."¹⁵¹

¹⁴⁵ Fr. Anđelko Fazinić (Korčula, 1902. – Rijeka, 1983.) bio je sin prvoga vrhovnog skrbnika Kongregacije Josipa Vicka Fazinića i nećak s. Marije Dominike Fazinić. Službu dominikanskoga provincijala obavljao je od 1942. do 1950. i od 1963. do 1967. godine. Više o njemu pisao sam u članku "Ladislav Anđelko Fazinić (1902.-1983.), zaslužni dominikanac, glazbenik i spisatelj", *Tkalčić*, 15/2011., 101.-152.

¹⁴⁶ Anđelko FAZINIĆ, "Sjećanja na po. č. m. Imeldu Jurić OP", *AM*, 3/1974., br. 9, 47.

¹⁴⁷ S. Manes Karninčić (Bol na Braču, 1906. – Korčula, 1983.) u novicijat je stupila 1923., a službu vrhovne poglavarice obavljala je od 1959. do 1971. godine.

¹⁴⁸ M. KARNINČIĆ, [Sjećanja na majku Imeldu Jurić], 49.

¹⁴⁹ *Isto*, 49.

¹⁵⁰ Usp. A. PRIZMIĆ, "Č. M. Imelda Jurić", 39.-40.

¹⁵¹ Usp. *isto*, 41.

Majke Imelde kao učiteljice u novicijatu prisjetila se i s. Augustina Tanasković: “Ona nas je tako lijepo i blago savjetovala, čitala duhovno štivo, većinom prevodeći iz talijanskog jezika, kojega je dobro poznavala. Svima su nam bili dragi ti časovi duh. štiva, jer bi tom zgodom znala mnogo toga reći, savjetovati, a do potrebe i majčinski opomenuti.”¹⁵²

Kao vrhovna poglavarica i kao učiteljica u novicijatu, majka Imelda snažno je utjecala i na s. Česlavu Andreis, svoju drugu nasljednicu u upravi Kongregacijom. O tome svjedoči sama s. Česlava: “Ako išta dobroga ima u meni, ako se je obogatio moj dugogodišnji život u samostanu, to imam samo i isključivo njoj zahvaliti. Ona je znala doći do moga srca, da me onda povede do izvora Ljubavi, do Onoga, kojega sam bila odlučila izbliza slijediti. Divni su bili moji dialozi s njome: nije to bilo ništa učeno ili namješteno. Pod jednostavnim riječima krila se je dubina misli i širina velikih zahvata ispunjenih s Bogom. Što se je zapravo u tim razgovorima događalo u mojoj duši, ostaje neizrečeno i nenapisano. ... Otvoreno mogu reći, da mi nitko ni prije, ni poslije nje nije znao tako toplo govoriti duši i tako blago me suditi, i tako odlučno opomenuti, tako prijateljski savjetovati.”¹⁵³

Brigu za mlade sestre majka Imelda iskazivala je i u blagovaonici, gdje je redovito obilazila stolove kako bi se uvjerila imaju li sve sestre dovoljno hrane, a ako bi vidjela da je koja sestra gladna, davala joj je od svoga obroka.¹⁵⁴

Osim blagosti, majka Imelda odlikovala se poniznošću, koja je, prema riječima s. Anđelike Prizmić, davala “osobiti draž njenom nenametljivom biću”.¹⁵⁵ Nije joj stoga kao časnoj majci bilo teško raditi u dječjem vrtiću, praonici odjeće i kuhinji. Sve to pozitivno je i poticajno djelovalo na mlade redovnice, koje je, prema svjedočanstvu s. Anđelike Prizmić, ipak najviše izgrađivala činjenica da je majka Imelda među svim sestrama “prednjačila svetim redovničkim životom”.¹⁵⁶

Kao ponizne i uzorne redovnice majke Imelde rado se sjećao i fr. Anđelko Fazinić, koji, između ostaloga, piše: “Već je fizičkom pojavom bila dosta skromna, dosta niska stasa, podeblja, širokog lica, pomalo nesigurna hoda, prodornog pogleda. Boja njena glasa je potsjećivala na naše dobre žene sa sela. Njena izobrazba se je reducirala na učiteljicu zabavišta. Ali uvijek je rado čitala, osobito tal. knjige, jer je taj jezik dobro poznavala. Pored, relativno skromnog kulturnog bogatstva, posjedovala je veliko životno znanje, duševnu stabilnost, emocionalnu odmjerjenost, otvoren i iskren karakter, sigurnost nastupa, dobro psihološko oko zapažanja, a nada sve izgrađen nutarnji duhovni život – život duboke vjere, istinske ljubavi i čvrstog pouzdanja u Božju Providnost.

¹⁵² Augustina TANASKOVIĆ, [Sjećanja na majku Imeldu Jurić], *AM*, 3/1974., br. 9, 54.

¹⁵³ Česlava ANDREIS, [Sjećanja na majku Imeldu Jurić], *AM*, 3/1974., br. 9, 47.-48.

¹⁵⁴ Usp. M. KARNINČIĆ, [Sjećanja na majku Imeldu Jurić], 50.; A. PRIZMIĆ, “Č. M. Imelda Jurić”, 38.

¹⁵⁵ A. PRIZMIĆ, “Č. M. Imelda Jurić”, 40.

¹⁵⁶ *Isto*, 41.

(...) Ovoj poniznoj službenici Gospodnjoj Bog je obilno dijelio darove DUHA SVETOGA.”¹⁵⁷

Jedno od najupečatljivijih sjećanja na majku Imeldu ostavila je s. Serafina Franulović. Privučena Imeldinim primjerom, došla je k dominikankama u Korčulu, ali je nakon osam mjeseci, zbog lošega zdravlja, morala otići kući. Poslije je postala redovnica u Družbi Kćeri milosrđa, ali majku Imeldu nikada nije zaboravila. Iz njezina sjećanja izdvajam sljedeće: “Živeći neko vrijeme uz Č. M. Imeldu, koja mi je bila i učiteljica u kandidaturi, osjećala sam i vidjela, da je bila naoružana neprevarljivim znakom savršenstva: poniznošću. Svaki dan je imala na sebi drugu haljinu urešenu dijamantima: strpljivosti ... Hranila se redovito tvrdim drvom križa: bolesti, oko kojega su padali zreli plodovi sv. primjera šuteće patnje. Gradila je zgradu kreposti i žbukala je vrućom molitvom. Evanđeoski savjeti bili su joj životna stvarnost.”¹⁵⁸

Zaključak

Lik i djelovanje časne majke Imelde Jurić nerazdjeljivi su od povijesti Kongregacije Svetih anđela čuvara. Bila je među prvim sestrama koje su krajem 1902. iz Šibenika došle u Korčulu, gdje joj je 1905. povjerena služba prve priore samostana Svetih anđela čuvara. Tu je službu, kao i onu učiteljice novakinja, uz kratke prekide, obavljala gotovo do smrti, što joj je omogućilo velik utjecaj na prve generacije sestara u novoutemeljenoj redovničkoj zajednici. Upravljaajući kao prva vrhovna poglavarica Kongregacijom od 1908. do kraja života, dala je snažan zamah razvoju odgojno-obrazovnoga apostolata u Šibeniku i Korčuli, zbog čega joj pripada istaknuto mjesto u povijesti školstva tih dvaju gradova. Osim toga Kongregacija je za njezine uprave razvila karitativnu djelatnost među bolesnicima te siromašnom i napuštenom djecom, posebno u doba Prvoga svjetskog rata. Unatoč svemu tome i usprkos činjenici da su njezine duhovne kćeri s ponosom čuvalе uspomenu na svoju prvu časnu majku, lik i djelovanje Imelde Jurić nisu do sada bili dovoljno kritički sagledani ni vrednovani. Stoga sam u ovom članku, vodeći se prvenstveno izvorima, ali uzimajući u obzir i relevantnu literaturu, prikazao njezin život od rođenja do smrti i, smjestivši je u kontekst nastanka i razvoja Kongregacije Svetih anđela čuvara, kritički sagledao doprinos majke Imelde razvoju njezine redovničke zajednice te školstva u Šibeniku i Korčuli. Istini za volju, nemoguće je do kraja istražiti njezin doprinos na spomenutim područjima jer je majka Imelda, u iskrenoj poniznosti, uvijek u prvi plan stavljala Kongregaciju, iza koje se zaklanjala minimalizirajući vlastitu ulogu i doprinos i trudeći se ostati što skrovitija. To je ujedno i razlog zbog kojega je njezin lik i djelovanje, nažalost, nemoguće uokviriti u opširniji monografski prikaz, premda ga je, na temelju svega što smo ovdje iznijeli, moguće uočiti.

¹⁵⁷ A. FAZINIĆ, “Sjećanja na po. č. m. Imeldu Jurić”, 46. Označene riječi u originalu naglasio fr. A. Fazinić.

¹⁵⁸ Serafina FRANULOVIĆ, “Žena sa suncem u očima”, *AM*, 3/1974., br. 9, 53. Original rukopisa čuva se u: AKSAČ, Dokumenti preminulih sestara, Dosje S. *Imelda Jurić*.

SUMMARY

THE DOMINICAN IMELDA JURIC (1880-1924) – THE FIRST MOTHER SUPERIOR OF THE CONGREGATION OF HOLY GUARDIAN ANGELS

Based on original archival sources and relevant secondary literature, this article shows the character and work of the Dominican Imelda Jurić (1880-1924), the first mother superior of the Congregation of Holy Guardian Angels. She was among the first nuns who at the end of 1902 moved from Šibenik to Korčula, and here in 1905 she was entrusted to be the first Prior of the Monastery of Holy Guardian Angels. She served in this role, and as the teacher of the novices, with brief interruptions, right until her death, which enabled her to greatly influence the formation of the first generation of sisters in the newly established Congregation. Fulfilling the role of Prior of the Congregation of Holy Guardian Angels from 1908 onward, she provided an important impetus to the development of educational work in Šibenik and Korčula, which is why she deserves a prominent place in the history of education in these two cities, as well as in the charitable activities of her religious community among the sick, the poor, and the orphaned, especially during the First World War. Placing her legacy within the context of the history of the newly established Congregation, this article analyzes her contribution to the development of the religious community and education in Korčula and Šibenik. We know from the testimonies of those who knew her that she greatly inspired her fellow sisters by the example of her own life, so this theme is developed in the article as well.

Keywords: Imelda Jurić, Dominican, General Superior (Mother Superior), Congregation of Holy Guardian Angels, charitable work, educational activity